

Masteruppsats i offentlig förvaltning [ht 13]
Förvaltningshögskolan, Göteborgs Universitet
Erik Anderson, 850118
Handledare: Kerstin Bartholdsson
Examinator: Stig Montin

Konsensus och konkurrens

-en studie om den politiska krishanteringens effekter i den blocköverskridande
överenskommelsen i Borås Stad

Sammanfattning

Inledningen och bakgrunden till att jag fastnade för det valda ämnet var på grund av den rådande politiska situationen i Borås Stad, där en blocköverskridande överenskommelse hade gjorts. Denna kretsade kring, dels att den borgerliga sidan bytte bort en ordinarie plats i kommunstyrelsen mot att de fick ordförandeposten och majoriteten i hälften av stadens nämnder och bolag samt att tre frågor; vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna valfrihetssystemet inte skulle behandlas under mandatperioden. Anledningen till dess tillkomst var den krissituationen som uppstod efter valet då det inte fanns någon klart givet styre. Borås Stad har varit fallet för hur krishantering inom det politiska fältet kan se ut. Det generella syftet: är att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter krishantering har fått på det politiska handlingsutrymmet. Medan det specifika syftet är att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter den politiska överenskommelsen har fått på den lokala politiken och de två största partiernas förmåga att bedriva relevanta politiska sakfrågor. Med den övergripande frågeställningen: vilka effekter har den blocköverskridande överenskommelsen fått med avseende på: (1) relationen mellan olika nämnder, (2) vissa politiska sakfrågor och (3) situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor. Som metod användes dels kvalitativa intervjuer med politiker i staden, samt dokumentstudier. Resultatet visade på att relationen mellan nämnderna förändrats i den mån att de skapat en politisk dimension även i nämnderna, på grund av att olika nämnder har olika majoritet vilket kan föda en politisk konkurrens mellan dem. Medan sakfrågorna bidragit till att stabilisera samarbetet eftersom den konfliktdimensionen inom politiken under mandatperioden inte ”finns”, det har således skett en förändring av den fältspecifika kapitalmixen. Samt att M och SAP upplever vissa begränsningar i sitt handlingsutrymme dels på grund av att de vill hålla ihop samarbetet, dels inom sina koalitioner mellan även överenskommelsen som sådan. Dels att sakfrågorna skulle varit politiska frågor som de skulle drivit vid en annan politisk situation. Samtidigt så visar studien på att ”krissituationen” skapade ett ökad utrymme för politikerna att åstadkomma den okonventionella lösning.

Nyckelord: Politiskt samarbete, Blocköverskridande. Sverigedemokraternas påverkan.

Krishantering

Jag skulle vilja tacka min handledare Kerstin Bartholdsson och examinatorn Stig Montin för all konstruktiv feedback och hjälp jag fått processen igenom.

Erik Anderson, Borås våren 2014.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1.1 Inledning.....	6
1.2 Bakgrund.....	6
1.3 Överenskommelsen och mandatfördelningen.....	7
1.3.1 Kommunstyrelsen.....	8
1.3.2 Nämndernas partisammansättning.....	9
1.3.3 Sakfrågorna.....	9
1.4 Disposition.....	10
2 Teoretisk bakgrund och teori.....	11
2.1 Krisens perspektiv.....	11
2.2 Koalitioner, bildandet och det politiska styret.....	12
2.3 Vågmästarna och det nutida politiska Sverige.....	13
2.4 Politikernas roll.....	15
2.6 Det politiska fältet – Bourdieus kapitalteori.....	17
2.8 Den kommunala strukturen.....	18
2.8.1 Kommunfullmäktige.....	18
2.8.2 Kommunstyrelsen.....	18
2.8.3 Stadsdelarna och facknämnderna.....	19
3 Problemformulering och syfte.....	21
3.1 Problemformulering.....	21
3.2 Syften och frågeställningar.....	21
3.3 Avgränsningar.....	22
4. Metod.....	23
4.1 Val av fall.....	23
4.2 Kvalitativ Intervjuer.....	23
4.3 Respondenter och val av dessa.....	23
4.4 Dokument som källa.....	25
4.5 Material.....	25
4.6 Kvalitativ analys.....	26
4.7 Reliabiliteten och Validitet.....	26
4.8 Metoddiskussion.....	27
5 Resultat.....	28
5.1 Relationen mellan olika nämnder	28
5.1.1 Ingången till överenskommelsen, stabilitet och konsensusorientering.....	28
5.1.2 Sverigedemokraternas roll i uppgörelsen.....	30
5.1.3 Ny organisation och samarbetet mellan nämnderna	30
5.2 Vissa politiska sakfrågor	33
5.2.1 Vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna, valfrihetssystemet.....	33
5.2.2 Sakfrågornas stabiliserande effekt.....	33
5.2.3 De viktigaste frågorna för Borås Stad.....	34
5.3 Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor.....	35
5.3.1 Koalitionsbärande.....	35
5.3.2 Begränsat handlingsutrymme.....	36
5.3.3 Relationen mellan politiker.....	37
6 Diskussion och slutsatser.....	39
6.1 Relationen mellan olika nämnder	39
6.1.1 Ingången till överenskommelsen, stabilitet och konsensusorientering.....	39
6.1.2 Sverigedemokraternas roll i uppgörelsen.....	41
6.1.3 Ny organisation och samarbetet mellan nämnderna	42
6.2 Vissa politiska sakfrågor	43

6.2.1 Vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna, valfrihetssystemet.....	43
6.2.2 Sakfrågornas stabiliserande effekt.....	43
6.2.3 De viktigaste frågorna för Borås Stad.....	44
6.3 Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor.....	45
6.3.1 Koalitionsbärande.....	45
6.3.2 Begränsat handlingsutrymme.....	45
6.3.3 Relationen mellan politiker.....	46
6.4 Kommunens krishantering.....	47
6.5 Slutsatser.....	47
Bilaga 1 Intervjuguide.....	55

1.1 Inledning

Det hela började med att jag läste en artikel i stadens lokala tidning, Borås Tidning. Där var en intervju med en av de lokala politikerna, gruppledaren för Vänsterpartiet. Tidningen gjorde en intervjuserie med alla gruppledarna; om deras tankar ett år innan valet och om det kommande året. Politikern beskrev att det var hög tid att profilera sig, och att politikerns parti hade fått stå tillbaka under mandatperioden på grund av utfrysningen av Sverigedemokraterna. Politikern menade på att genom att försöka isolera dem och göra dem maktlösa så har det givits en alldeles för stor makt (Jullander, 2013).

Det fick mig att börja fundera kring vad hon menade med det. Det speciella med Borås kommun är att efter valet 2010, så fick Sverigedemokraterna en vågmästarroll i den lokala politiken. Samtidigt som den tidigare sexpartikoalitionen sprack. Utifrån dessa aspekter så stod staden inför vad som kan tolkas som en politisk kris. Där Borås Stads största politiska institutioner (Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen) stod inför en institutionell kris, där det efter valet inte fanns någon tydligt form för politiskt styre och institutionell politisk stabilitet. Hur skulle politikerna lösa denna situationen? Lösningen blev en valteknisk uppgörelse mellan en rödgrön koalition och en borgerlig koalition för att isolera Sverigedemokraterna och för att ta ifrån dem vågmästarrollen i kommunstyrelsen (Borås Stad, 2010; Lokalkanal Borås, 2010). Borås Stad är i denna mening ett exempel på hur en politisk krissituation kan hanteras.

1.2 Bakgrund

Vad är en kris? Stern (2001) skriver i introduktionen till "Crisis Decisionmaking : A cognitive-institutional approach" 'att det är väldigt svårt i dagens samhälle att öppna en dagstidning utan att se *kris* i någon av rubrikerna'. Vidare skriver han att både akademiker och politiker är lika förtjusta i att använda termen (Stern 2001:4f). För att en kris skall råda så måste en part uppleva att de står inför en kris, den parten kan vara en människa, en grupp, en organisation eller ett samhälle. Andra definitioner som kombineras tillsammans med kriser är system, aktörs-konfrontationer och beslutsfattande (Stern 2001:4f). Som jag ovan skrev i introduktionen så stod Borås Stad inför ett politisk dilemma, hur de skulle lösa den politiska situationen efter valet. Borås utgör i uppsatsen det empiriska fallet för hur politisk institutionell krishantering kan se ut.

Innan valet 2010 så styrdes Borås av en borgerlig majoritet under mandatperioden 2007-2010. Majoriteten bestod av en koalition på sex partier där Moderaterna var det största partiet. Förutom dem så ingick även Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och det lokala partiet Vägvalet. Vägvalet skall inte förväxlas med de lokala Göteborgspartiet med samma namn, utan vägvalet är från början en utbrytning från Kristdemokraterna på ett lokalplan som skedde 1994 (Vägvalet, 2013-04-20; Vägvalet, 2013). Efter valet 2010 så förlorade den borgerliga sidan makten och mellan 2011 och 2014 styrs staden av en rödgrön minoritet bestående av socialdemokraterna, miljöpartier, vänsterpartiet och vägvalet, där vägvalet och miljöpartiet ”bytt sida” till den rödgröna (Borås Stad, 2010). I Tabellen nedan visas en mandatfördelning i kommunfullmäktige i de två senaste mandatperioderna. Det som tabellen visar om vi räknar samman så har inte längre någon av blocken någon majoritet. Under mandatperioden 2007-2010 så hade majoriteten 40 platser i kommunfullmäktige, medan under den nuvarande mandatperioden 2010-2014 så har den styrande minoriteten 35 platser, den borgerliga opposition 32 platser och Sverigedemokraterna 6 platser (Borås Stad 2011).

Parti	Antal platser 2007-2010	Antal platser 2011-2014
Moderaterna	19	19
Folkpartiet	6	6
Kristdemokraterna	5	3
Centerpartiet	4	4
Vägvalet	3	1
Socialdemokraterna	26	24
Miljöpartiet	3	5
Vänsterpartiet	6	5
Sverigedemokraterna	1	6
Totalt	73	73

Tabell 1.1 (Boras Stad, 2011)

1.3 Överenskommelsen och mandatfördelningen

Efter valet 2010 så ställdes Borås Stad inför ett politiskt dilemma, en institutionell krissituation, där det inte direkt fanns en klar majoritet för styret och att ett ”nytt” parti ställde det dittills rådande formerna för politiskt samarbete på prov. Detta föranledde den överenskommelse som ingicks. I samband med bildandet av minoritetsstyret så kom alla partier, utom Sverigedemokraterna, överens

om en blocköverskridande valteknisk kompromiss. Denna kompromiss bestod av tre stycken områden; det första behandlade kommunstyrelsens sammansättning, den andra nämndernas sammansättning och den tredje om tre stycken sakfrågor som inte skulle behandlas under mandatperiod. I samband med annonseringen av detta blocköverskridande samarbete betonades det dock att stadens styrdes av en rödgrön minoritet, även om den valtekniska överenskommelsen var blocköverskridande (Lokalkanal, 2010).

1.3.1 Kommunstyrelsen

Kompromissens kanske viktigaste beståndsdel var att de rödgröna och alliansen från början skulle ha vardera sex (6) ledamöter i Kommunstyrelsen och Sverigedemokraterna en (1). Men i och med överenskommelsen så bytte alliansen bort en av sina ordinarie platser till de rödgröna mot en ersättningsplats. Detta resulterade i att kommunstyrelsen under mandatperioden 2011-2014 ser ut enligt följande;

Parti	Antal ordinarie platser 2011-2014
Moderaterna	2
Folkpartiet	1
Kristdemokraterna	1
Centerpartiet	1
Vägvalet	0
Socialdemokraterna	5
Miljöpartiet	1
Vänsterpartiet	1
Sverigedemokraterna	1

Tabell 2.1 (Boras Stad, 2011)

1.3.2 Nämndernas partisammansättning

Förutom uppdelningen som skedde inom kommunstyrelsen så delade blocken även upp nämnderna mellan sig, uppdelning ser ut enligt tabellen;

Partiordf	Rödgrön nämnd	Partiordf	Borgerlig nämnd
(S)	Arbetslivsnämnden	(C)	Fritid och folkhälsonämnden
(MP)	Miljö och konsumentnämnden	(M)	Samhällsbyggnadsnämnden
(S)	Servicenämnden	(FP)	Kulturnämnden
(S)	Sociala omsorgsnämnden	(KD)	Lokalförsörjningsnämnden
(S)	Valnämnden	(M)	Tekniska nämnden
(S)	Överförmyndarnämnden	(FP)	Utbildningsnämnden
(S)	Stadsdelsnämnden Norr	(M)	Stadsdelsnämnden Öster
(V)	Stadsdelsnämnden Väster		

Tabell 3.1 (Borås Stad 2010)

Förutom dessa nämnder så har den borgerliga sidan även två ordförande, en moderat och en folkpartist, i de två revisionsgrupperna, medan en Socialdemokrat är ordförande i Revisorskollegiet. Majoriteten i nämnderna speglas också av vilka som har ordförandeposten, så de nämnder som har en rödgrön ordförande har en rödgrön majoritet, respektive en borgerlig ordförande har en borgerlig majoritet. Förutom uppdelningen i nämnderna så delades även de kommunala bolagen upp mellan blocken på ett likartat sätt (Borås Stad 2010).

1.3.3 Sakfrågorna

Som en sista del i överenskommelsen så kom blocken överens om att tre sakfrågor, där de olika blocken inte var överens, inte skulle behandlas under mandatperioden. Dessa frågor var dels att (1) ersättningsreglerna till fristående skolor och enskilt driven barnomsorg inte ändras, att (2) vårdnadsbidraget bibehålls, och att (3) reglementet om lagen om valfrihetssystem inte ändras. Ändringar inom dessa tre områden fick endast genomföras om båda blocken var med på det (Borås Stad 2010).

För att försöka skapa mig en bild av hur det politiska läget såg ut, så gick jag igenom protokollen för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen 2009 och 2012. I kommunfullmäktige uppvisades det stora skillnaderna i antal voteringar. Långt över 100 stycken 2009 jämfört med endast 13 2012.

Det går dock förklara med att 2009 var det väldigt många voteringar kring budgeten till skillnad mot 2012. Bortsett från det, så var det ändå mindre antal voteringar under den perioden. Samma bild finns i kommunstyrelsen, där det inte var samma mängd voteringar om budgeten 2009. Utan skillnaderna mellan 2009 och 2012 var endast 7 voteringar, 44 voteringar 2009 mot 37 voteringar 2012 (Borås Stad 2013).

Detta blev Borås Stads modell för att hantera den rådande oklarhet kring styrningen av fullmäktige och kommunstyrelsen. Borås Stad blir i detta fall, det empiriska fallet på hur krishantering kan se ut inom ramen för den kommunala kontexten.

1.4 Disposition

Det första kapitlet behandlar inledningen och bakgrunden. Därefter följer ett kapitel som behandlar det teoretiska ramverket. Kapitel tre innehåller uppsatsen syfte och problemformulering. Kapitel fyra är ett metodkapitel. Kapitel fem är resultatet och kapitel sex innehåller slutsatser och en diskussion.

2 Teoretisk bakgrund och teori

Under detta stycke görs det en genomgång av tidigare tidigare forsknings inom området, samt en beskrivning av de teorier som skall ligga till grund för att besvara syftet med uppsatsen. Den första delen fokuserar på krisen som fenomen inom ramen för de politiska institutionerna. Därefter följer en genomgång av hur partier generellt hanterar osäkra styren efter val, genom koalitionsbyggande. Efter det så kommer ett avsnitt av vågmästarpartier och det nutida Sverige, om hur dessa partier kan skapa en institutionell instabilitet. Efter det följer ett stycke om vad som formar politikernas handlingsutrymme. Där efter följer en genomgång av den teori, Bourdieus kapitalteori, som är tänkt att bistå uppsatsen med förklaringsmodeller. Sist i kapitlet följer en redogörelse för hur den kommunala strukturen för det specifika fallet ser ut.

2.1 Krisens perspektiv

Boin med flera (2005) beskriver i ”The politics of Crisis Management” att krisen inte enbart har ontologiska aspekter, utan att det även finns en social och politisk konstruktion av krisen. Med vilket menas att en kris inte enbart är hotet i sig som spelar in hur samhället reagerar på krisens uppkomst. Krisen är således inte enbart tsunamin i sig utan det är också innebörden av den som fenomen, vilka känslor den skapar hos människorna som får höra om den. De skriver vidare att hur ett kollektiv skapar sig ett konsensus kring *krisen* är ett fenomen och en process som delvis är höj i dunklet, där en del påtagliga hot inte får något genomslag alls, medan andra fenomen som kan tyckas banala får stort genomslag (jmf Boin mfl 2005:25). Svensson (1986) skriver att en kris måste studeras utifrån två olika dimensioner, dels vilket objekt som är utsatt för en kris, och på vilket sätt objektet har utsatts för krisen (s.134). Samtidigt så måste krisen sättas i ett perspektiv, om ett politiskt parti har utsatts av en kris, så behöver inte hela det demokratiska systemet fortfarande vara stabilt. Begreppet stabilitet är i sig ett mångfacetterat begrepp och i synnerhet tillsammans med politisk stabilitet, som beskrivs både som ett väldigt generellt begrepp liksom att det inbegriper fler dimensioner. Hurwitz definierar fem olika dimensioner som inrymmer stabilitet; (1) avsaknad av våld, (2) regerings överlevnad; (3) existerande legitim konstitutionellt styre (4) avsaknad av strukturella förändringar och (5) *ett mångfacetterat samhällsklimat* (Hurwitz 1973:449). Vidare diskuterar Svensson (1986) med hjälp av Dowding & Kimber att stabilitet inte enbart skall ses som i termer av att det inte sker någon förändring, utan att förändringarna måste ses i sin speciella kontext. Det kan numerärt många förändringar även om stabiliteten fortlever, eller tvärtom, det kan ske en förändring som får väldigt stora konsekvenser (jmf Svensson 1986:131). Vidare skriver Svensson, och drar paralleller till den danska situationen, så måste den speciella kontexten också

betraktas när vi definierar vad som är stabilt och instabilt. Exempelvis om det är styret, det demokratiska ramverket för styret, eller om det är demokratin som system i sig som *är* det instabila. Ett styre kan vara instabilt även om det demokratiska systemet är stabilt över tid (jmf Svensson 1986:132). Vidare menar Svensson att krisen och stabiliteten är två begrepp som är starkt förknippade med varandra. Att om ett objekt klarar av att hantera en kris utan att det skapar strukturella förändringar så innehar objektet politiskt stabilitet emedan krisen snarare är processens som utmanar objektet på ett sådant sätt att det kan bli nödvändigt att förändra objektets struktur eller objektets karaktär (jmf Svensson 1986:134).

2.2 Koalitioner, bildandet och det politiska styret

Inom den demokratiska processen ingår det att skapa ett styre baserat på hur rösterna fördelas. Utfallet av detta kan vara en ingång till en politisk institutionell kris, detta genom att det uppstår ett orsakerhet kring mandatfördelningen och olika konkurrerande intressen. Graden av konflikt kan vara incitamentet för en "kris", då "normal" koalitionspolitik kanske inte direkt bör ses som krishantering utan som en mekanism inom den demokratiska institutionen. Däremot om svårigheterna kring att skapa en fungerande politisk lösning övergår det "normala" så bör den form kunna tolkas som ett steg av krishanteringsprocessen. Processen för hur styret tar sin form är förknippat med hur de politiska partierna väljer att samarbeta med andra partier, antingen som stödpartier eller så kan de ingå i koalitioner, för att säkerställa det politiska styret. Bäck & Dumont (2008) beskriver i sin artikel om hur koalitioner formerar sig, detta genom att bryta ner processen till två steg, först genom att slå fast vilket parti som blir initiativ tagare till koalitionen, medan det andra steget är vilka partier som skall ingå i koalitionen och hur den skall se ut (s.353). De argumenterar för att framförallt storleken på partiet är en avgörande faktor bakom vilket parti som blir det initiativtagande partiet. Andra aspekter som kan spela in är vilket parti som har haft den regerande makten i föregående val, detta framförallt beroende på hur konstitutionen är utformad, då regeringen i vissa länder inte formellt behöver avgå (2008:356). Samtidigt så verkar det även i en del fall finnas turordningsregler om vilket parti som skall bli formationsparti, då första turen går till den tidigare premiärministern, och om det partiet misslyckas med att skapa en koalition, så går turen över till ett annat parti. När det gäller vilka partier som ingår i koalitionerna så förutom storlek, så spelar även regeringserfarenhet och ideologisk närhet in (Bäck & Dumont 2008:371).

Mattilla och Raunio (2002) skriver om regeringsbildningen i de nordiska länderna. De visar på att både i Norge, men framförallt i Sverige, att stora valförlorare fortfarande har en större chans att få bilda regering än stora val vinnare. Detta förklaras med de stora socialdemokratiska partierna,

framförallt i Sverige, har kunnat ha makten även efter en relativ valförlust då framförallt partiets faktiska storlek spelar en större roll än hur det gick för partiet i valet (jmf Mattilla & Raunio 2002:207). Detta i kan även ses som om att det kan ta väldigt lång tid för ”nya” partier att få en styrande funktion inom svensk politik. Att partier inte gärna samarbetar med nyare partier beskriver Serritzlew, Skjæveland & Blom-Hansen (2008). De redogör i sin artikel ”Explaining Oversized Coalitions: Empirical Evidence from Local Governments” att tanken om att styrande koalitioner aldrig bör utgöra än en den minsta möjliga majoritetet inte är helt klar. Anledningen till denna utgångspunkt, att partier alltid försöker skapa en så liten majoritet som möjligt grundar sig i att det skulle vara enklare att hålla samman en koalition med så få parter som möjligt. Vilket därav skulle medföra att det skulle vara helt meningslöst att vara tre partier i en koalition om det räcker med två för att skapa en majoritet (2008:421ff). Deras studie argumenterar snarare för att det inte är den instrumentella röstningslogiken som ligger till grund för många av koalitioner utan snarare en tanke om vad som är en ”lämpligt” koalition tillsammans med ett konsensus orienterat förhållningssätt (2008:439f).

Partier söker inte enbart sig till partier som står dem själva nära, utan de söker också koalitioner på regional nivå som efterliknas i den nationella nivån. Detta redogör Bäck med flera (2013) för i ”Regional Government Formations”. Där de beskriver hur koalitioner ser ut på regional nivå i åtta länder. De ställer upp en rad hypoteser om vad som kan tänka bidra till koalitioner och dess stabilitet. Där huvudhypotesen för studien är att koalitioner på regional nivå kopierar koalitioner på nationell nivå, således att det är samma partier som ingår i de olika koalitioner (2013:369). Studien påvisar att förutom klassiska teorier om hur koalitioner uppstår, bland annat ”avståndet” partierna emellan. Det finns även samband mellan den nationella och den regionala nivån, där det verkar finnas en nationell påverkan på regionerna om att återspegla de nationella partiernas koalitioner och agendor (Bäck mfl 2013:382). Samtidigt så finns det resultat som påvisar att blocköverskridande koalitioner inte sällan kan förekomma i de fall där partierna även har mycket att säga till om på nationell nivå. Ett så kallat nerifrån och upp perspektiv, där författarna argumenterar för att det kan bero på att lokala koalitioner kan vara ett test inför ett nationellt samarbete, likt socialdemokraterna och liberalerna samarbete i Tyskland 1956 (jmf Bäck mfl 2013:383).

2.3 Vågmästarna och det nutida politiska Sverige.

Något som kan störa det politiska styret och som kan problematisera koalitionsbildandet är förekomsten av vågmästarpartier, vilket i kan vara en bidragande orsak till en politiskt institutionell

kris. Partier som kan fälla styret genom att välja åt vilket håll de skall lägga sina röster på. Gilljam och Karlsson (2012) beskriver att det i svensk politik är ganska ovanligt med vågmästarpartier. Vilket också kan bidra till att stärka tanken på att ett vågmästarscenario kan bidra till att påverka det inopolitiska ramverket, till krishanterningsnivå. De har kartlagt de svenska kommunala valen mellan 1994 och 2010 och med statistisk beskrivning hur styret i de svenska kommunerna har sett ut. Mellan 1994 och 2010 har det vid 66% av tillfällena inte förekommit några vågmästarpartier i de olika kommunfullmäktige runt om i landet. I 14% av fallen så kunde vågmästarpartier identifieras, men på grund av att den specifikt rådande styrelseformen och att det finns en konkurrens även mellan mindre partier så var det inte lönt att prata om ett vågmästarparti, då andra partier kunde fyllt den funktionen. Vid 19% procent så fanns det ett tydligt vågmästarparti, varav 9% av dessa var det miljöpartiet som var vågmästarpartiet (s 124). De gånger som miljöpartiet har innehaft vågmästarrollen så har de valt att samarbeta med den koalition som vid ingången var störst, men med en stark preferens till att välja den rödgröna sidan (jmf Gilljam och Karlsson 2012:116). Sedan 2006 så har Sverigedemokraterna haft en möjlig vågmästarroll i 57 fall. Av dessa fall så har 27 stycken vardera varit rödgröna respektive borgerliga styren och i tre fall så har det varit ett centervänster styre. Det är vanligare att de båda blocken löser det över gränserna, i de 99 fall där de haft möjligheten att påverka styret så har de andra partierna vid 62 av tillfällena löst det med blocköverskridande majoritetskoalitioner (Gilljam och Karlsson 2012:122f).

En anledning till att olika partier kan inneha vågmästarroller kan förklaras med partiernas komplexitet. Bäck (2009) visar på att en en-dimensionell uppdelning av partierna kanske varken är helt enkelt eller helt rättvisande. Den klassiska högervänster-skalan har fortfarande bäring, men det är inte den enda dimensionen som partier har att förhålla sig till. Dessutom kan olika dimensionskategorier ge olika uppdelning, såsom exempelvis miljöfrågan eller etablissemangsprincipen (jmf Bäck 2000:90ff). Just etablissemangskategorierna är även i ropet just nu. Jämförelsen mellan 1991 och 1994 hade Sverige Nydemokrati och miljöpartiet som relativt nya partier. Medan vi idag, på 2010-talet har Sverigedemokraterna. Dessa partier, såsom nya inom ett gammalt fält, kan närmast beskrivas som paria-partier. Detta eftersom ingen vill ha med dem att göra, samtidigt som dessa partier är måna om att även betona sin olikhet (jmf Bäck 2000:92).

Loxbo beskriver just detta, hur svenska kommunfullmäktige har reagerat på det nya partiets intåg. Där beskriver Loxbo i andra ordalag, att anledningen till att många ”nya” partier lyckas slå sig in på banan i konkurrens med de ”gamla” partierna kan sammanfattas i att de lyckas exploatera sakfrågan hos medborgarna, samtidigt som de lyckas med att rida på missnöjet bland medborgarna gentemot de ”gamla” partierna (2008:8). Loxbo drar slutsatsen att sannolikheten för att det skall ske en

blocköverskridande koalition ökar marginellt om ett nytt paria parti får en vågmästarroll, detta eftersom det i många fall, på grund av Sveriges politiska karta finns ofta finns en rad mindre partier som kan spela denna roll. Där många av dem inte har samma paria status. Däremot så ökar sannolikheten för att det bildas en minoritets styre med nästan 40% (jmf Loxbo 2008:25). Samtidigt så tar Loxbo upp i not 2 att Ström (1990) lanserat en teori om att minoritetsstyren kan tänkas bli mer vanligt förekommande, pga att partier inte vill hållas ansvariga för politik i koalitioner som de kan ha svårt att styra. Därav skulle de avstå makt, för att inte riskera att bli nedröstade i nästa val (jmf Loxbo 2008:31). Loxbo pekar på att paria-partier har en destabiliserande effekt då dessa oftare faller de styrande med sina vågmästarröster, detta eftersom antalet tillfällen som den styrande minoritetens förslag blir nedröstade ökar, vid inträdet av ett paria parti i reell vågmästarroll (jmf Loxby 2008:25).

Ekström Von Essen beskriver i sitt kapital ”ett dubbelt demokratisk dilemma” hur det kommunala Sverige närmast drabbades utav en chock efter Sverigedemokraternas intåg i början på 2000-talet och att det traditionella partisystemet mötte dem med avsky. Effekten blev att den tidigare heliga blockpolitiken i Sverige började suddas ut och att moderater och socialdemokrater ingick i blocköverskridande. Ekström Von Essen menar att anledningen till detta var dubbelt, dels att få stabilitet för budget beslutet och den långsiktiga planeringen i kommunen, dels som en symbolisk handling för att markera vad de traditionella partierna ansåg om Sverigedemokraternas politik (Ekström von Essen 2012:23f).

Sammantaget skapar det en bild av att valet i sig inte särskilt ofta renderar att utlösa politiska kriser i Sverige. Vilket framförallt kan förklaras med att partierna som är inom det politiska systemet har ingått i det under lång tid och att således inte ställt det politiska fältet på speciellt stora prov. När Kristdemokraterna kom in i riksdagen så var inte heller detta speciellt omdanande, vilket framförallt borde kunna förklaras med deras ideologiska närhet till de övriga borgerliga partierna, de kom även in på grund av ett samarbete med nuvarande Centerpartiet (referens). Andra partier har däremot skapat mer friktion inom det politiska fältet genom att introducera nya politiska dimensioner, såsom Miljöpartiet, Ny demokrati och senast Sverigedemokraterna. Vid dessas inträdde så kan vi i större utsträckning tala om politisk krishantering.

2.4 Politikernas roll

För att hantera och agera inom den institution som det politiska fältet befinner sig i så har de att förhålla sig till det handlingsutrymme som omgärdar dem. Detta handlingsutrymme kan variera och

är i sig självt också utsatt för förändringar från de aktörer som finns i anslutning till dem. Möller (2009) diskuterar i sin bok ”politiskt ledarskap” en rad faktorer som påverkar handlingsutrymmet, dessa benämner han; ”(1) det konstitutionella ramverket, (2) de ideologiska ramarna, (3) den egna partiorganisationen, (4) ekonomi, (5) utrikespolitiska händelser (6) den politiska kulturen, (7) opinionen, (8) andra aktörers handlande, (9) det historiska arvet vid tillträde, (10) media och den logik dessa följer i sin politikrapportering och (11) förtroendet” (Möller 2009:103). Med dessa menas att dessa kan begränsa handlingsutrymmet för politikerna på olika sätt. Med konstitutionella ramverket menas här att lagen styr bland annat vad politiker får och inte får göra. Såsom begränsningar om vad majoriteten får besluta om, men även vilket valsysteem som finns eller (jmf Möller 2009:103). Med de ideologiska ramarna så menas det att handlingsutrymmet begränsas utifrån den ideologi som partiet som politikern eller politikerna representerar, och att det endast är i undantagsfall som det är möjligt att göra avkall på den. Partiorganisationen kan skapa begränsningar i handlingsutrymmet genom att den behöver stabilitet för att överleva på sikt, och de politiska representanterna behöver sina partier för att överhuvudtaget kunna för en politik (jmf Möller 2009:109). Ekonomin begränsar handlingsutrymmet, inte enbart på grund utav vilka faktiska pengar som det finns att förfoga över, eller huruvida politiken går ut på att motverka ekonomiska kriser. Partierna behöver också visa på att de förstår det ekonomiska läget för att upprätthålla en politisk legitimitet (Möller 2009:113). Den politiska kulturen begränsar handlingsutrymmet genom att den skapar en speciell förväntningslogik, dels inom landet men även inom de olika partierna. Även opinionen begränsar handlingsutrymmet då partierna då mycket att det politiska livet går till att antingen följa eller att skapa opinion för just på grund av handlingsutrymmet (Möller 2009:113). Det historiska arvet begränsar handlingsutrymmet på grund av att förändringar måste sättas i sitt sammanhang, och vissa frågor kan vara svårare att genomdriva än andra beroende på vad ens föregångare har tänkt om i frågan. Mediernas logik styra handlingsutrymmet utifrån framförallt två aspekter, dels att få ut sitt budskap, dels när det gäller krishantering. Slutligen så begränsas handlingsutrymmet av förtroendet som politikerna besitter, att vidta impopulära åtgärder vid ett redan lågt förtroende kan vara svårt.

Gilljam och Karlsson beskriver hur upplevelsen av den kommunala konfliktnivån har sett ut i landet olika kommunfullmäktige mellan 2008 och 2009. De visar på att den upplevda konfliktnivån varierar mera beroende på hur styret ser ut i kommunfullmäktige än vad kvalitén på demokratin gör. Resultatet visar att den högsta konfliktnivån återfinns i de situationer där miljöpartiet har vågmästarrollen i en blågrön koalition, 5,9 på en skala mellan 0 till 10. Dessa situationer upplever konfliktnivån som högre än vid ett minoritetsstyre, medan de lägsta konfliktnivåerna uppvisar de ”traditionella” majoritetsstyrena och vid tillfällen där ett parti har egen majoritet (Gilljam &

Karlsson 2012:129ff).

2.6 Det politiska fältet – Bourdieus kapitalteori

Krishantering, koalitionsbildande, nya politiska partiers inträde i politiken och politikernas handlingsutrymme kan alla placeras inom ramen för de politiska fältet som omgärdar dem. Politik sker inte i ett vakuum och är en central del som fungerar efter likartade mekanismer som samhället i övrigt, även om det finns vissa särarter inom dess struktur. Politikens roll och politikerna själva kan placeras inom ramen för ett ”fält”, en struktur eller en institution, vilket de inom agerar. En institution kan enkelt definieras som en ”strukturerad” kollektiv och normerande sammansättningar utav handlingar och typifieringar (Berger & Luckmann 1966:71). Det organisatoriska fältet, makro nivå, kan delas in två olika delar. Dels ramen för fältet, dess egna struktur, som en institution i sig, dels som en spelplan som organisationer och institutioner ingår i och agerar på. Med vilket det menas att ett politiskt parti kan vara en institution i sig, där de inom organisationen finns en rad normer och typifieringar som individerna som ingår i dessa partier måste ta hänsyn till. Men att det även kan vara en del av ett större fält, där de konkurrerar med andra partier om exempelvis medborgarnas röster och i förlängningen makten över landet, eller kommunen (DiMaggio & Powell 1983:148; jmf Eriksson-Zetterquist 2009:71f).

Inom fältet finns det förenklat två sorters rörelser som de olika organisationerna kan ta, dels en ortodox rörelse, vilket menas med att de försöker upprätthålla och skapa sig legitimitet, genom att försöka efterlikna de kapitalformer som redan existerar i fältet och som genererar prestige, och status (”symboliskt kapital”) i fältet, således en resa genom stratifieringen (jmf Bourdieu 1986:53ff). Den andra rörelseprocessen är en progressiv rörelse, med vilken menas att en organisation försöker ändra formen för vad som genererar status, legitimitet och prestige inom fältet. Alltså ett försök att ändra de strukturen i själva fältet, att skapa nya spelregler (jmf Bourdieu 1986:46f). Ur ett kronologiskt perspektiv är endast en rörelse progressiv fram tills dess att de nya efter idealen blivit det förhärskande, efter det övergår den progressiva rörelsen till att bli en ortodox rörelse för de härmande aktörerna. Bourdieu beskriver positionerna i fältet utefter sina fältspecifika kapitalformer; ekonomiskt, kulturellt och socialt kapital. Symboliskt kapital tillskrivs även aktörerna, men det är enligt Bourdieu någon av de andra kapitalformerna som för stunden erkänns av de andra aktörerna i fältet. Med socialt kapital menas i detta sammanhang hur många människor som en person kan få att bidra med det efterfrågade för stunden. Medan det kulturella innehåller,

dels de kunskaper som en människa besitter, men även hur denne rör sig (jmf Bourdieu 1986:46ff). Bakgrunden mot placeringen i fältet kommer sig av att Bourdieu menar på att verkligheten består av ackumulerad historia, med detta menas att världen baseras på världens sammanlagda historia upp till idag. Den plats som en individ intar i fältet kallas för habitus och det är från människans habitus som hen skapar sin förståelse och sitt handlande i världen (jmf Bourdieu 1997:43).

Med Teorin ämnar jag sätta krishantering och de andra aspekterna av koalitionsbildande, förekomsten av nya partier och det politiska handlingsutrymmen inom ramen för denna kapital teori. För att på detta sätt försöka få en stringent förklaringsstråd genom analysen. Där tanken är att krishantering, bildandet av koalitioner, förekomsten av vågmästarpartier och det bidrag från politiska handlingsutrymmet skall vara behjälpliga i att förklara varför de effekter som kan härledas tillbaka till dessa ”orsaker” eller teorier.

2.8 Den kommunala strukturen

Här följer en redogörelse för de viktigast organen inom den kommunala organisationen och vilka institutioner som bygger upp de politiska institutionerna på den kommunala nivån.

2.8.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutsfattande organet i kommunen, Borås stad har 73 ledamöter i fullmäktige. De flesta frågor som behandlas i fullmäktige är utav principiell karaktär. Huvuddelen av alla beslut som fattas i staden, fattas antingen i nämnderna eller i kommunstyrelsen (jmf Borås Stad, 2013) Ärenden kommer till fullmäktige antingen via att någon av kommunens nämnder skickat in ärenden till fullmäktige eller att någon av ledamöterna lägger en motion (jmf Motin 200742ff; Borås Stad 2013; Borås Stad, 2013).

2.8.2 Kommunstyrelsen

'Kommunstyrelsen är den samordnande nämnden i kommunen som skall ha insyn i de andra nämndernas arbete' (jmf Motin 2007 ;Borås Stad, 2013). "Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens utveckling i stort och måste kunna överblicka kommunens verksamhet och ekonomi både på lång och kort sikt. Kommunstyrelsen svarar också för den översiktliga fysiska planeringen - hur marken ska fördelas på bostäder, industri, friluftsliv etc. Alla ärenden som Kommunfullmäktige

ska besluta om bereds först i någon nämnd. Om annan nämnd än Kommunstyrelsen berett ärendet, ska styrelsen alltid yttra sig om förslaget” (jmf Motin 2007:42ff; Borås Stad 2013).

2.8.3 Stadsdelarna och facknämnderna

Borås har totalt 15 nämnder plus två revisorsgrupper. Tre av nämnderna är stadsdelsnämnder medan de resterande är centrala facknämnder. De tre stadsdelarna, Norr, Öster och Väster har hand om förskola, grundskola, äldreomsorg, hemtjänst samt Ifo barn och familj (jmf Motin 2007:42ff; Borås Stad 2013).

Arbetslivsnämnden ansvarar för arbetsmarknadsinsatser, försörjningsstöd, integrationsarbete och dagliga verksamheter inom LSS och psykiatri samt alternativ arbetsmarknad för personer med funktionshinder.

Fritids- och folkhälsönämnden ansvarar för fritidsverksamheten i kommunen bland annat genom att driva anläggningar för motion, rekreation och tävling. Nämnden ansvarar även för folkhälsofrågor.

Kulturnämnden omfattar Stadsbiblioteket, Borås Konstmuseum, Borås museum, Textilmuseet, Kulturskolan, Stadsarkivet och Stadsteatern, och ansvarar för de kulturverksamheter som inte lagts på stadsdelarna.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för förvaltningen och underhållet av kommunens fastigheter och byggnader, och fungerar som byggherre när kommunen själv bygger. Övriga förvaltningar hyr sina lokaler av Lokalförsörjningsförvaltningen.

Miljö- och konsumentnämnden ansvarar för miljötillsyn, tillsyn och kontroll av livsmedel, kemikalier och bostadshygien, och verkar för en bättre miljö och ett bra hälsoskydd i kommunen. Nämnden ansvarar också för konsumentverksamhet.

Serviceämnden ansvarar för kommunens förråd, verkstäder och transportcentral samt tryckeri, Servicekontoret gör även entreprenader åt andra förvaltningar, samt sköter kommunens gemensamma administrativa funktioner.

Sociala omsorgsnämnden ansvarar för insatserna för vuxna inom individ- och familjeomsorgen,

men även socialpsykiatri och verksamhet för personer med funktionshinder.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för de planer som krävs för bebyggelse i kommunen, med bygglov och byggnadsinspektion, med stadsmätning och fastighetsbildning samt trafikplanering.

Kommunstyrelsen ansvarar för arbetet med ledningsfrågor inom ekonomi, kvalitet och utveckling, markanvändning, juridisk rådgivning, personal, information och näringsliv.

Tekniska nämnden, som också är trafiknämnd ansvarar för skötseln av gator, vägar och parker i kommunen. Förvaltningen ansvarar också för kommunens upphandlingsverksamhet, persontransporter, skogsskötsel och naturvård.

Utbildningsnämnden ansvarar för driften av gymnasial utbildning, kommunal vuxenutbildning och uppdragsutbildning (jmf Motin 2007:42ff; Borås, 2013).

3 Problemformulering och syfte

Nedan följer en beskrivning av uppsatsens problemformulering och syfte. Uppsatsen har dels ett generellare syfte och ett specifikt. Där det generella syftet framförallt är kopplat till den teoretiska ram som genererat forskningsfrågan, medan det specificerade syftet ligger till grund för hur den teoretiska referensramen möter det empiriska området.

3.1 Problemformulering

Uppsatsen ämnar till att försöka bidra till att förklara vilka effekter som kan uppstå till följd av politisk institutionell krishantering inom ramen för den kommunala kontexten. Den kommunala politiska ledningen stod inför en osäker framtid. Valresultatet hade ställt dem inför ett nytt prov, där ett relativt nytt parti ökat. Hur politikerna skulle lösa den politiska krisen som hotade stabiliteten i kommunen? Svaret var att göra en blocköverskridande överenskommelse mellan en rödgrön och en borgerlig koalition. I detta fall är Borås Stad det empiriska underlaget för hur en krishantering kan se ut och denna överenskommelse har nu pågått i tre år. Så frågan som vi ställs inför är vilka effekter denna överenskommelse skapat för den lokala politiken.

3.2 Syften och frågeställningar

Det generella syftet: är att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter krishanteringen har fått på det politiska handlingsutrymmet.

Det generella syftet är relativt brett, krishantering och politiskt handlingsutrymme är två stora områden att kartlägga. För att snäva in omfånget i studien så har det generella syftet beskurit till att fokusera på två av partierna, Socialdemokraterna och Moderaterna. Dessutom så har valet fallit på att se hur relationerna mellan nämnderna ser ut. Detta på grund av att krishanteringen i det specifika fallet renderat att det finns olika majoriteter i olika nämnder. Sist men inte minst så behandlar politik en rad olika frågor, redan vid skapandet av överenskommelsen så kom de båda koalitionerna överens om att inte behandla tre frågor under den kommande mandatperioden. Därav har jag även valt att försöka se om det finns andra frågor som behandlats på ett ”speciellt” sätt under mandatperioden eller om det endast är dessa tre.

Specifikt Syfte: att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter den politiska överenskommelsen har fått på den lokala politiken och de två största partiernas förmåga att bedriva

relevanta politiska sakfrågor.

Övergripande frågeställning: vilka effekter har den blocköverskridande överenskommelsen fått med avseende på:

1. Relationen mellan olika nämnder
2. Vissa politiska sakfrågor
3. Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

3.3 Avgränsningar

Syftets avgränsning gör gällande att undersökningen till att endast gälla Moderaterna och Socialdemokraterna. Detta för att de har en ”särställning” inom senare svensk politik och har en vana att inte behöva ta hänsyn till andra partier i sitt sätt att driva politik. När det gäller vilka politiska sakfrågor som tas upp, så begränsas de till, förutom de tre (Vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna och valfrihetssystemet), de frågor som relateras till politikernas egna nämnder. Att göra en kartläggning av varje politisk fråga finns det inte tid till att gå igenom.

4. Metod

4.1 Val av fall

Valet av att närmare studera en kommun föll på grund av dess säregna överenskommelse, som beskrivs under avsnittet ”bakgrund”. På grund av det, så har hela studien tagit sig formen av en fallstudie, där empirin hämtats endast från denna kommun. Valet av metod har följt frågeställningen om vilken effekt som överenskommelsen haft.

4.2 Kvalitativ Intervjuer

Anledningen till att valet för att inhämta material via intervjuer föll på att jag ville fånga vad politikerna tyckte och tänkte om den blocköverskridande överenskommelsen och hur det påverkat dem. Politikerna utgör grunden för studien, detta eftersom de är de som skapat den struktur som de arbetar i, i och med överenskommelsens tillkomst. Att valet således föll på kvalitativa intervjuer berodde därpå att jag ville synliggöra fenomenet genom att gå direkt till källa. Politikerna *är* fenomenet i den mån att de är de som står för det relationella i relationen mellan nämnderna (jmf Essaisson mfl 2008:283ff; Kvale 1997:55). Men även i att det är den som behandlar sakfrågorna och att de är de som är av politiker som moderaterna och socialdemokraterna består av. Inför genomförande av intervjuerna användes de sju stadierna som Kvale diskuterar; (1) Tematisering, (2) Planering, (3) Intervju, (4) Utskrift, (5) Analys, (6) Verifiering och (7) Rapportering (1997:85). Med tematisering menas den bakgrund som genomfördes innan studien genomfördes. Ett syfte skapades och tidigare forskning gick igenom. Under planeringsarbetets utstakades planen för de sju stegen. Därefter genomfördes de intervjuer som ingår i studien, samt så inhämtades de protokoll som även behandlats. Efter intervjuerna så transkriberades inspelningarna. Därefter skedde analysen och resultatet skapades utefter syftet och frågeställningarna. Slutligen så verifierades och skrev materialet samman till den fullständiga uppsatsen.

4.3 Respondenter och val av dessa

Valet av respondenter skedde utefter ett strategiskt urval, på grund av de egenskaper som de respondenterna besatt (jmf Essaisson m fl 2007:175f) , redogörelsen för denna process följer nedan. Sex politiker har utgjort respondenter i undersökningen. Från början så tillfrågades 10 stycken. Fem

från Socialdemokraterna och fem från Moderaterna. Tankarna kring valet av respondenter landade i att de skulle sitta i antingen facknämnder eller stadsdelsnämnder, samt att de skulle sitta i presidierna, samt att de antingen skulle vara Socialdemokrater eller Moderater. Anledningen till att valet föll på detta var att få en större spridning av erfarenheterna kring överenskommelsen än om respondenterna endast utgjort av exempelvis kommunstyrelsen. Anledningen till att respondenterna endast utgjorts av de två största partierna är av avgränsningsskäl. Det är visserligen av intresse även hur de övriga partierna har upplevt överenskommelsen och dess effekter, men av tidsmässiga skäl så var inte detta möjligt. Utan därav föll valet på de två största partierna inom vardera koalition.

I Borås Stad tillämpas ett tre presidiesystem på alla ”större” nämnder. Den första tanken var att endast intervjua ordföranden för respektive nämnder, men på grund av att moderaterna innehöll för få antal ordförande poster (3st) för att kunna utgöra en lagom stor grupp så utökades denna till att även inkludera andra vice ordförande i vissa nämnder för att på så sätt utöka underlaget. Det totala underlaget för den borgerliga sidan blev 7 nämnder. Två Socialdemokratiska nämnder valdes dessutom bort från att utgöra underlag på grund av dess ansvarsområden, dessa var valnämnden och överförmyndarnämnden. Det socialdemokratiska urvalet kompletterades även det med två nämnder där de besatt andra vice ordförande posten. För att sedan få ner antalet intervjuer till fem vardera så lottades de i var sin grupp med sina respektive andra vice ordförande poster. Sammanlagt så kontaktades i det första skedet 5 politiker från vardera parti. På grund av bristande respons från respektive sidor så kontaktades ytterligare två från varje sida för att fylla upp kvoten igen. Men endast 1 från den borgerliga sidan lämnade sitt klartecken.

De respondenter som utgjort underlaget var följande;

En socialdemokrat, ordförande i en Stadsdelsnämnd. Varit ordförande sedan valet 2010. Politikern har varit aktiv sedan 1993.

En socialdemokrat, ordförande i Arbetslivsnämnden, varit ordförande sedan valet 2010, varit politisk aktiv i lite över 30 år.

En socialdemokrat, ordförande i Sociala omsorgsnämnden. Har varit ordförande sedan valet 2010 och aktiv politiker sedan 1991.

En moderat, andra vice ordförande i kulturnämnden, innehaft positionen sedan valet 2010.

En moderat, ordförande i tekniska nämnden, innehaft ordförandeskapet sedan valet 2010.

En moderat, andra vice ordförande i fritid och folkhälsonämnden, innehåft posten sedan 2010, och har suttit i nämnden sedan 1991

Vid själva genomförandet av intervjuerna så användes en intervjumall (se bilaga1). Innan intervjuerna genomfördes så informerades samtliga respondenter om att anonymitet inte kunde garanteras på grund av deras tjänster, samt att intervjuerna skulle spelas in. Samtidigt informerades de även om att de skulle få chansen att kommentera innehållet i transkriberingen, för att eventuellt kunna förtydliga någonting som de ville ha sagt. Varje respondent har fått sin transkribering översänd till sig för eventuell kommentering.

Efter att intervjuerna genomförts så har de blivit transkribering så tätt inpå som möjligt. Därefter genomfördes analysen och resultatskrivningen

4.4 Dokument som källa

En annan källa som berättar om hur det politiska arbetet förflutit står i dokument, dels via hemsidor, men även via officiella protokoll. Mer om själva dokumenten under avsnittet ”material”. Dessa källor har dels använts i bakgrunden, för att beskriva Borås stads organisation och dylikt, dels i resultatet för att de belyser mycket av de faktiska arbetet som pågår i Borås Stad. Dokumenten som används har dels analyserats utefter en kvantitativ metod (jmf Esaisson m fl 2008:223ff), men även ur en kvalitativ metod (jmf Esaisson m fl 2008:237ff). Den kvantitativa har främst används för att kartlägga antal voteringar som skedde, som en jämförelse mellan 2009 och 2012 i protokollen i Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen. Den kvalitativa metoden har används för att belysa vilka frågeställningar, frågor och aktiviteter som varit ”av vikt”, vilket kanske är svårt att ta fast på enbart utefter kvantitativa mått (jmf Esaisson m fl 2008:237f). Stadsdelarna har inte enbart analyserats utefter kvantitativa mått utan även utefter kvalitativa, där jag har försökt att kartlägga inte enbart att det har förekommit en avvikande åsikt utan även i vilka frågor. Detta för att försöka fånga upp eventuella skillnader mellan nämnderna i den mån de behandlar likartade frågor.

4.5 Material

Avgränsningar och urval av protokollen gjordes av tidsmässiga skäl. Där 2009 representerar situationen innan valet 2010, medan 2012 får representera valet efter. Anledningen till att det just blev 2012 och inte något av de tidigare åren efter valet, var för att 2011 skedde en omorganisation

inom Borås Stad. Där kommundelarna försvann. Anledningen till att det är de tre stadsdelarna som även undersöks är för att de hanterar många likartade frågor, och dessutom bedriver två av de verksamheter som flest gånger förekommer i voteringar (bortsett budget voteringar) nämligen skolan och äldreomsorgen. Förutom detta så är två av stadsdelarna besatta av en rödgrön majoritet, emedan den sista har en alliansmajoritet.

4.6 Kvalitativ analys

Efter det att intervjun transkriberats, så lästes intervjuerna igenom. Fokuseringen därav låg på att kategorisera innehållet efter de tre frågeställningarna (Relationen mellan nämnderna, sakfrågorna och situationen för M och S) via abduktion (Alvesson & Sköldberg 2008:55) . Därefter läste texten ett flertal tillfällen till, för att söka efter likheter och olikheter som respondenterna lyfte fram. Dessa resulterade i de underkategorier till tre frågeställningarna. Det var först vid författandet utav resultatet som transkriberingen övergick från talspråk till skriftspråk, detta för att så sent som möjligt överge respondenternas tolkningsföreträde (jmf Kvale 1997:186). I samband med resultat skrivande så vävdes dokumenten in allt efterhand, där de fyllde en funktion. Främst för att förstärka det som respondenterna uttryckt.

Slutligen så efter att resultatet var skrivet så författades slutsatserna tillsammans med resultat diskussionen. Där teorin och ingångarna till uppsatsen diskuterades och jämfördes med resultatet.

4.7 Reliabiliteten och Validitet

Eftersom att studien bör betraktas som en fallstudie så har jag gjort avkall på att det skall vara någon generaliserbar validitet. Anledningen till att jag gjort en begränsning på detta plan är för att komma åt de speciella kompromisser som skett i det speciella fallet. Skulle det dock framkomma ett nytt fall där en överenskommelse genomgåts på ett jämförbart sätt så kan visserligen resultatet att användas för jämförelse. Detta betyder dock inte att vissa aspekter av studien inte kan jämföras med andra sammanhang. Om vi kliver upp ett steg i abstraktionsnivån, så finns det antagligen skärningspunkter som kan jämföras med andra studier. Men det jag vill lyfta fram att detta framförallt representerar respondenternas subjektiva upplevelser (jmf Esaisson m fl 2007:63ff). När det gäller reliabiliteten och begrepps och resultatvaliditeten så anser jag att denna metoddel tillsammans med påföljande metoddiskussion begripliggör och synliggör, vilket tillvägagångssätt och vilka val jag ställts inför under processens gång, intervjuguiden finns som bilaga (se bilaga 1). Slutligen så när det gäller en resultat validitet, så har studien genomgått en opponering vid

studiens färdigställande, vilket bör ha bidraget till att säkerställa att undersökningen inte innehåller systemfel och eller andra personbundna bias (jmf Esaisson m fl 2007:63ff) .

4.8 Metoddiskussion

Att studien är en fallstudie begränsar dess generaliserbarhet, vilket innebär att jag inte vill framhäva några generella slutsatser. Däremot så skall snarare resultatet ses i ljuset av ett försök till en ökad kunskapsinhämtning av ett enskilt fenomen. Således är kan och bör resultatet ses utifrån sin säregna kontext och att generalisering kanske endast bör transfereras på abstrakta plan. Rent metodologiskt så har en del problem uppkommit som begränsar reliabiliteten i studien och det är respondenternas fåtaliga numerär. Således vill jag begränsa mig till att det är *en bild* av verkligheten som är kopplad till de respondenter som jag har intervjuat och inte hela bilden. Samtidigt så skulle det vara en tidskrävande insats att försöka fånga hela bilden och jag skulle ändå inte vara säker på att jag skulle få en bild som alla respondenter skulle dela med mig, utan att det skulle sannolikt begränsas till *min* tolkning i analysen som gör att en del respondenter inte delar samma bild som mig, även om jag försökt att förhålla mig så gott som jag som uppsatsförfattare kan till respondenternas egen bild av verkligheten och upplevelserna från densamma. Däremot så upplever jag att jag försökt att förmedla fenomenet för att skapa en intersubjektiv förståelse för detsamma, vilket innebär att jag försökt skapa en kollektiv förståelse för fenomenet och försöker överbrygga våra egna subjektiva begränsningar (jmf Kvale 1997:190f).

5 Resultat

Syftet med studien vara att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter den politiska överenskommelsen har fått på den lokala politiken och de två största partiernas förmåga att bedriva relevanta politiska sakfrågor. Resultatet presenterats utefter de tre frågeställningarna som jag har; (1) ”Relationen mellan olika nämnder”, (2) ”Vissa politiska sakfrågor” och (3) ”Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor”. Under dessa följer en rad underrubriker som jag funnit vitala inom respektive kategori, samtidigt är dock vissa av dessa kategorier någorlunda glidande, vart de egentligen hör hemma, detta eftersom det är svårt att helt isolera dessa kategorier från den kringliggande verkligheten. Resultatet består dels utav intervjuer från sex stycken politiker från sex stycken nämnder, där tre har varit socialdemokrater och tre har varit moderater och alla har sitta i nämndernas presidier, antingen som ordförande eller som andra vice ordförande. Förutom intervjuer så har även dokument utgjort stommen i materialet för resultatet.

5.1 Relationen mellan olika nämnder

5.1.1 Ingången till överenskommelsen, stabilitet och konsensusorientering

Som beskrivs i bakgrunden så har Borås Stad gjort en valteknisk överenskommelse som inkluderar att Alliansen givit en av sina ordinarie platser i kommunstyrelsen till det rödgröna minoritetsstyret, mot att de inte förändrar vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna och valfrihetssystemet. Samtidigt så som en del av överenskommelsen så lägger alla fyra allianspartierna sina egna budgetar, för att garantera att den rödgröna budgeten går igenom i kommunfullmäktige (respondent). Uppdelningen av nämnderna och av företagen har skett genom ett poängsystem. Där olika nämnder och olika positioner poängsatts för att på så sätt få till en ”rättvis” fördelning dels mellan de rödgröna och de alliansen, men också inbördes, vilket innebär att Socialdemokraterna har betydligt fler ordförandeposter än sina övriga koalitionsmedlemmar. Tanken bakom konstruktionen av överenskommelsen verkar ha varit att uppnå kommunalstabilitet på det politiska planet. Där de båda blocken kommit överens om en grundläggande politisk stabilitet i och med uppgörelsen om budgeten och kommunstyrelsen. Intervjupersonerna upplever i stora drag att det redan vid ingången av uppgörelsen har varit ett stort fokus på samarbetet.

*Jag tycker att det här upplägget som vi har haft under mandatperioden har också gjort att vi tänker lite annorlunda med samarbetet och... ..Vi anstränger oss ganska mycket för att få det att fungera.
(ordförande för en stadsdelsnämnd)*

De socialdemokratiska respondenterna vill framförallt framhålla vikten av att få kontrollen av kommunstyrelsen och budget som nyckel för uppgörelsen. Där de betonat vikten av dessa två element för att uppnå ett stabilt styre i staden. De responderande moderaterna ser också de stabiliserande effekterna av denna delen i uppgörelsen, men framhåller även att på grund av uppgörelsen så har även de nu ett sätt att påverka politiken i kommunen på ett sådant sätt som de annars inte hade haft om överenskommelsen inte kommit till stånd, då de suttit i opposition i alla nämnder.

*Och då har vi dels då majoritet i kommunstyrelse och att vi får igenom vår budget.
Det är ju också en uppgörelse, för annars hade inte detta funkat (ordförande facknämnd)*

Detta kan ställas mot att moderaterna verkar vilja framhäva att de ändå får kontrollera någonting nu, ungefär hälften av nämnderna och bolagen staden, någonting som de inte haft möjligheten till om inte överenskommelsen hade träffats.

Hade vi inte gjort uppgörelsen., så hade vi inte haft möjlighet att påverka i de nämnder där vi har majoritet...

...Jag har fått vara med och påverka nämnden, vilket jag annars inte fått. Jag hade suttit i opposition. Så för mig och för partiet, i de här frågorna, så har det inneburit mycket. (ordförande facknämnd).

Sammantaget så ser båda sidor att de fått någonting ut av överenskommelsen, även om framförallt den borgerliga sidan vittnar om att framförallt ansvarsfrågan blir svår. Detta eftersom att varken den rödgröna eller den borgerliga sidan har helt ansvar genom alla led. Något som dels är försvårande för styrningen, men kanske framförallt när det gäller i kommunaktionen med medborgarna. Anledningen till att den gamla sexpartikoalitionen fortsatte var att miljöpartiet bytte ut stora delar av sin lokala ledning och att de nya representanterna var mer intresserade av att styra med de rödgröna än med de borgerliga partierna. Vad som fick vägvalet att också ”byta sida” har är inte helt

klarat, men en tanke från en av respondenterna var att du nu i och med bytet fortsatt satt på den styrande sidan.

5.1.2 Sverigedemokraternas roll i uppgörelsen

Anledningen till att överenskommelsen kom till stånd från första början var Sverigedemokraternas intåg på den lokala politiska banan, där de sedan valet 2010 innehar en vågmästarroll i kommunfullmäktige, under mandatperioden 2007-2010 hade de endast en plats i kommunfullmäktige. Grundförutsättningarna för ingången till uppgörelsen var att ingen av de båda blocken kunde få egen majoritet i kommunfullmäktige samt att båda sidor heller inte ville förlita sig på Sverigedemokraterna för att kunna bedriva sin politik. Lösningen blev således att göra den blocköverskridande överenskommelsen.

*Vi skulle aldrig haft det här om de inte funnits
(Ordförande i facknämnd)*

Sverigedemokraternas påverkan var som störst innan den valtekniska överenskommelsen gjordes, då det var på grund av deras valresultat som den kom till stånd. Efter det så har deras reella politiska makt danat, dels genom överenskommelsens effekter, som just var att isolera Sverigedemokraterna och minska deras reella inflytande. Men även genom att Sverigedemokraterna på det interna planet fått hantera en del konflikter som medfört att alla Sverigedemokratiska platser i kommunfullmäktige utom en idag är består av ”politiska vildar”. Efter sommaruppehållet 2013 så har också deltagandet från dessa politiska vildar minskat något, varpå den rödgröna gruppen haft praktisk majoritet i fullmäktige (jämför KF-protokoll). Rent praktiskt, så på grund av överenskommelsen så har Sverigedemokraterna inte någon politisk makt i kommunstyrelsen, då det rödgröna styret har haft majoritet där. I Fullmäktige så har de dock haft vågmästarrollen, men där har överenskommelsen kring budgeten medfört att de inte kunnat utnyttja denna makt i den kommunalt så viktiga budgeten. Om de primära effekterna av Sverigedemokraternas vågmästarroll minskat över tid, så har dess sekundära effekter alltjämt bestått, effekterna av överenskommelsen som helhet.

5.1.3 Ny organisation och samarbetet mellan nämnderna

Det är inte bara det politiska styret som fått en ny organisation sedan valet 2010 i Borås, utan även nämnderna i sig. De gamla kommundelsnämnderna har avskaffats och i stället har tre

stadsdelsnämnder och ett flertal facknämnder inrättats. Detta har också betydelse för det politiska samarbetet mellan nämnder på grund av att nya frågor i vissa fall har fått nya vägar. Att Borås skulle få en ny nämndorganisation beslutades det om i maj 2010 (Borås stad; Borås tidning). Samarbetet verkar också tydligare på grund av att många nämnder är beroende av samarbete mellan sig för att fungera, som en följd av den nya organisationen, där det inte längre skall finnas några ”geografiska” öar.

*...Vi är ju väldigt beroende av andra nämnder hos oss i alla fall. Vi är ju beroende av de flesta andra nämnder, dels genom att de skall ta emot folk med funktionsnedsättning.. ..dels genom att vi har det övergripande ansvaret för integration
(ordförande facknämnd)*

Dessutom verkar det som om det finns ett större fokus på just nämndöverskridande samarbete, som verkar ha ökat ju längre in i mandatperioden och den nya organisationen som gått. Huruvida detta har skett på grund av en ny organisation eller på grund av en ny politisk ledning är kanske svårt att få någon klarhet i. Däremot så syns det att fokuset är där, oavsett vart det kommer i från.

*Alltså fram till och med i år så har vi det inte varit någonting. I år så har vi börjat att träffa presidierna, tror inte riktigt alla, men nästan alla... ..för det är ju mycket frågor som är gemensamma.
(andra vice ordförande facknämnd)*

Samarbetet är i det avseendet partiöverbryggande då stadsdelarna har olika politiska ledningar, två rödgrönt styrda och en alliansstyrd. Uppgårelsen har i vissa aspekter skapat en politisk trygghet att stödja sig på. Att alla partierna vet att de största sakfrågorna inte skall röras under mandatperioden. Det går dock inte helt att bortse från de konfliktytor som råder eller har rått under mandatperioden, politik handlar i mångt och mycket om åsiktsskillnader om hur samhället bör organiseras eller bör se ut. Det verkar dock som om detta inte direkt ökat under mandatperioden utan att det snarare dels är en naturlig följd av att det är politik som det handlar om, men även att nämnderna till sin natur har olika uppdrag som de skall följa och se till. Det verkar finns två grunder för varför samarbetet mellan olika nämnder inte fungerar utifrån en parts perspektiv. Den ena aspekten är att den ideologiska aspekten, att den borgerliga sidan och den rödgröna sidan inte är överens om vad kommunen bör göra. Ett exempel på detta är från skolan, där en rödgrön nämnd röstade ner att Borås skulle få ansöka om spetsutbildning i matematik, medan det var en borgerlig nämnd som ville införa det (Borås Stad, 2013). Den här typen är dock inte den enda typen av ”konflikter” som sker, även om det kanske det är den som märks mest, eftersom denna skillnad tenderar att politisera

relationen mellan nämnderna. Samtidigt så kan röda respektive blå försöka tona ner sin kritik eller helt utebli av sin kritik mot nämnder som styrs av de egna även. Det förekommer dock även meningsskiljaktigheter mellan nämnder som båda styrs av rödgröna alternativt båda av borgerliga. Dessa meningsskiljaktigheter kan bäst beskrivas som av nämndkonkurrens eller områdesbundna intressekonflikter. Där konflikterna verka uppstå på grund av nämndernas olika ansvarsområden, där den egna nämndens ansvarsområde medför att de inte alltid kan komma överens. Ett exempel från det är ersättningsnivåerna för Daglig verksamhet (jmf Carlson m. fl., i Borås Tidning 2013). Samtidigt så är det svårt att i alla lägen separera vad som är vad.

Vi ser ju till alla våra anslag, vi skall göra om Boråshallen. Dom tänker bara på att det är bättre att bygga nytt. Men då går alla våra pengar dit, så dom ser ju bara objekt för objekt. För vi har ju hela ansvaret. Så det kan bli lite sådär. Det har väl varit bra att vi träffat dem och fått förklara det.

(Andra vice ordförande facknämnd)

Detsamma gäller ansvarsfrågan när det gäller relationen mellan de olika nämnderna och kommunstyrelsen, även här har de olika politikerna en känsla av att det snarare är ett organisatoriskt problem än ett politiskt problem. Med detta menas att det antagligen inte i sig skulle vara någon skillnad mellan om det var exempelvis ett rödgrönt styre eller ett borgerligt styre hela vägen. Att det kommer vara kommunikativa meningsskiljaktigheter mellan kommunstyrelsen och nämnderna där de organisatoriska regelverket och ansvarsfördelningen inte alltid går hand i hand med vad kommunalråden uttalar sig om. Samtidigt så finns det en politisk personbunden aspekt av kommunstyrelsen som gör samarbetet med kommunstyrelsen gör mer komplext. Det är att många av medlemmarna av kommunstyrelsen som också sitter i de olika nämnderna runt om i staden. Så även om de sitter på olika mandat, att de skall se utifrån olika perspektiv utifrån de olika nämnderna som de sitter i, så finns det en risk med att politiker tar med sig sina frågor in i kommunstyrelsen. Att detta skulle ske kanske snarare inte skall ses som att de favoriserar sin egen nämnd utan snarare att de brinner för olika frågor. Det är dock svårt att få någon tydlig bild över huruvida detta skulle vara något faktiskt problem utan snarare att även det skall se som ett naturligt dilemma som kan uppstå på grund av politiker kan sitta på flera stolar.

Ur innehållsanalysen från protokollen från de tre stadsdelarna så framkommer det att många av frågorna som tas upp var geografiskt uppdelade och således inte helt fruktbara utifrån en jämförelseaspekt. Samtidigt så är det naturligt att exempelvis lokalfrågor eller andra ärenden som begränsas av nämndens geografiska utbredning endast skall behandlas där. Däremot så framkom det att alla tre oppositioner i stadsdelarna kring budgetarna i de respektive stadsdelarna. Vilket i och för

sig inte är helt oväntat då det är årets viktigaste dokument. Samtidigt så ter sig uppdelningen att de tre stadsdelarna har var sin kommungemensam verksamhet påverkar vilka frågor som de får att behandla.

5.2 Vissa politiska sakfrågor

5.2.1 Vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna, valfrihetssystemet

När det gäller de tre frågorna som behandlades i överenskommelsen om att de inte skulle förändras under mandatperioden, så upplever respondenterna två sidor av dessa frågor. Dels så har de fortfarande stort fokus i debatten som sker, dels så att de har i viss mån fått en stabiliserande effekt på samarbetet. Frågorna debatteras kanske framförallt i fullmäktige, även om det förekommer en del diskussioner även på nämnd nivå. Så även om båda sidor upprätthåller överenskommelsen i och med att dessa tre frågor inte har förändrats under överenskommelsen, så har fokus från dem inte släppt. Utan de verkar finnas kvar framförallt som profileringsfrågor inför valet. Samtidigt så är det kanske inte helt konstigt, då den rödgröna sidan hade förändrat dessa frågor om de hade haft en egen majoritet. Samtidigt så är även de tre frågorna väldigt betydelsefulla frågor för den borgerliga sidan, vilket antagligen är den största anledningen till att de kom med som en del av överenskommelsen.

Alltså även om vi gjort en uppgörelse, så har de frågorna varit uppe väldigt mycket och diskuterats ändå. I olika sammanhang. Där vi pratar ett konkret äldreboende. Privat aktör och så vidare. Så de har ändå varit uppe och fått fokus (ordförande facknämnd)

Sedan finns det saker som vi aldrig någonsin kommer kunna komma överens om. Vi kommer aldrig komma överens om friskolor.(ordförande stadsdelsnämnd)

5.2.2 Sakfrågornas stabiliserande effekt.

Så även om det finns stora politiska skillnader kring just de tre frågorna som ingick i överenskommelsen, så verkar det faktum att de inte skulle ändras under mandatperioden skapat en ”stabiliserande effekt” inom vissa nämnder. Detta genom att de största olikheterna som funnits inom nämndens ansvarsområde har varit just exempelvis huruvida privata utförare skall finnas, såsom inom Socialomsorgsförvaltningen. Så när överenskommelsen begränsat möjligheterna för

politikerna att driva frågor som rört detta, så har effekten blivit en större samsyn kring de resterande frågorna eftersom de andra aspekterna inte längre utgör den extra dimensionen under mandatperioden.

Samtidigt så upplever flera av respondenterna att det från början råder en ganska stor samsyn till många av frågorna inom nämnderna. Flera av respondenterna upplever att det i hög grad är en relativt stor konsensus kring hur nämndens egna verksamhet skall bedrivas, utan att det är snarare när det gäller att hur nämnden skall svara på inkomna remisser som markerar de politiska skiljelinjerna genom att vilja svara positivt till de motioner som kommer från de egna blocket (jmf Borås stad, 2013). Anledningen till detta verkar vara dels att många av frågorna som rör de egna nämnderna är frågor som delvis är av relativt ”opolitisk” natur, vilket kanske främst rör frågor av social karaktär.

5.2.3 De viktigaste frågorna för Borås Stad

Den gemensamma nämnaren för respondenterna är att de alla upplever att skolfrågan är väldigt viktig för Borås Stad, där skiljer det sig heller ingenting mellan vilket parti som respondenterna tillhör. Staden har också tagit ett stort grepp under mandatperioden med ett nytt handlingsprogram för skolområdet, Handlingsplan lust att lära – möjlighet att lyckas, (Parviainen 2013), vilket kan ses som att det är en fråga som har ett stort fokus på sig. Däremot ingången till skolfrågan är olika beroende på vilken av de olika respondenterna som svarar. Skolan som fråga står för väldigt mycket framtid, och för väldigt starka beröringspunkter gentemot medborgarna. Som en av respondenterna lyfter fram, så är det en väldigt stor del av väljarkåren och av kommuninvånarna som har barn i skolålder, så det är en fråga som kommer väldigt nära invånarna. Samtidigt så är skolans funktion och en väldigt stark drivkraft för samhället. Flera av respondenterna pekar just på skolans del i det stora perspektivet. Det är inte bara ett självändamål i sig att skolan är bra, utan en bra skola rustar även nästa generation inför deras inträde på arbetsmarknaden. Så skolan har en väldigt central roll i ett holistiskt perspektiv för respondenterna.

Av samma anledning som skolan är viktigt som rustar för framtiden, så lyfter även flera av respondenterna upp jobben som en oerhört central fråga även på kommunal nivå. Att även om arbetsförmedlingen är en statlig aktör så finns det flera andra frågor inom arbetsmarknaden som hör hemma till den kommunala nivån, såsom att locka företag till kommunen. Men ingången till att jobben är viktiga är snarare utifrån ett kommunekonomiskt perspektiv. Politikerna vill för all del att

så många som möjligt av medborgarna skall ha ett arbete, men att det också finns så otroligt många positiva effekter med att ha många arbetande invånare. Framförallt att mer pengar genereras till den kommunala kassan som kan gå till de klassiska välfärdsområden, skolan och omsorgen.

Så när det kommer ner på vilka frågor som är viktigast för de olika nämnderna så blir svaren lite olika. Men de härrör på ett eller annat sätt arbete, skola och det vardagliga livet. Respondenter från ”mjuka” nämnderna som just har skola och omsorgen inom sina verksamhetsområden lyfter fram att det är just dessa som är viktigast, omsorg och skola (förskola inkluderat). Respondenterna som inte har ansvar för skola eller omsorg har andra frågor som är viktigast för deras nämnder. Men många av dessa frågor länkar de samman med arbete, skola och utbildning. Exempelvis respondenten från den tekniska nämnden lyfter fram vikten av bra kommunikationer och infrastruktur och att utveckla dessa för att få invånarna i staden att enklare kunna röra sig i de offentliga rummen, till och från skolan eller arbetet. Eller för den delen som i en strategi för att göra det mer attraktivt för företag att komma till staden.

5.3 Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

5.3.1 Koalitionsbärande

Om den centrala delen för hela upprättandet av överenskommelsen varit stabilitet och i någon mån samförstånd, så har även detta återspeglats i situationen för de båda partierna. Där det funnit en stor grad av insikt kring att det råder ett politiskt läge som kräver givande och tagande för att få det hela att fungera. Att det varit viktigt för båda partier att i någon mån se till att det hela hålls ihop. Med detta menas dock inte att de andra partierna som ingått uppgörelsen varit motståndare eller motstridiga till överenskommelsen utan endast att det har funnits en medveten vilja inom de båda partierna om att få en hållbar och funktionell situation. Att det är fyra partier på var sin sida som alla skall komma överens framförallt inom sin egen grupp men även i någon mån mellan grupperna.

*Då vill man inte ställa till med någonting. För att det skall inte spricka liksom nu
(andra vice ordförande facknämnd)*

*Alla blir lite låsta. Och det är värst för oss, eftersom vi skall då ta något samlat ansvar
(ordförande facknämnd)*

5.3.2 Begränsat handlingsutrymme

Denna vilja till sammanhållning återspeglar sig även i ett begränsat handlingsutrymme. Där det framförallt finns två aspekter som begränsar handlingsutrymmet, dels är det att komma överens i de olika sakfrågorna inom blocken och mellan blocken, dels så är det att visa att partiet är en bra samarbetspartner för framtiden. Att de olika sakfrågorna begränsar handlingsutrymmet har framförallt med hänsyn till de mindre partierna att göra, där de har olika profileringsfrågor som de vill lyfta fram. Men även frågor som gäller överenskommelsen och där även de mindre partierna hänvisar till att uppgörelsen gäller. Det som kanske märks tydligast på det minskade handlingsutrymmet är kanske inte den interna gruppdynamiken mellan de olika partierna utan skiljelinjen mellan blocken. Där båda sidor upplever att de tre sakfrågorna som inte skulle röras (vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna och valfrihetssystemet), har hindrat deras politiska arbete, för det är frågor som både moderater och socialdemokrater vill driva. Och där kanske skiljelinjen inom Boråspolitiken är som störst och ideologiskt viktigast.

*Att ta tillbaka entreprenaderna till exempel va, att man inte säljer ut utan att man verkligen behåller det och att man jobbar upp den kommunala verksamheten.
(Ordförande facknämnd)*

ja eftersom alla de här tre sakerna som överenskommelsen gäller är saker som vi hade förändrat om det inte var så att de hade funnits med. Så det är självklart att det har påverkat vår möjlighet bedriva politik (Ordförande stadsdelsnämnd)

Alltså även om vi gjort en uppgörelse, så har de frågorna varit uppe väldigt mycket och diskuterats ändå... ..Sedan har man ju bromsat eventuell votering (Ordförande facknämnd)

Före nämndsammanträdena så har den rödgröna och den borgerliga sidan interna gruppmöten där de möts för att diskutera olika frågor som skall behandlas och där brukar de gälla en person en röst, vilket medför att moderaterna och socialdemokraterna har flest röster internt när det gäller att föra fram koalitioner talan. Samtidigt så är inte det helt hugget i sten utan diskussioner förs även så att partierna håller samman, speciellt om det är en fråga som är speciellt viktigt för ett visst parti.

När det gäller den andra aspekten av vikten av att vara attraktiv ur ett kommande samarbetsperspektiv så lyfter en respondent fram situationen som var under 1990-talet, då

Socialdemokraterna hade egen majoritet i kommunfullmäktige. Politikern egna tankar kring denna tid var framförallt att det kan tänkas vara så att på grund av Socialdemokraterna inte behövde ta hänsyn till andra partier kan ha gjort att de inte sett som några goda samarbetspartners vid senare tillfälle. Så även för det kommande valet är samarbetet viktigt för partierna för att visa på deras vilja till att samarbetet just för att kunna bygga koalitioner även efter nästa val beroende på valresultatet som kommer då. Tanken för ett nytt blocköverskridande samarbete är inte heller uteslutet, även om politikerna verka vilja ta framtiden med tillförsikt och låta väljarna rösta först, så finns det redan i dag tankar på att det inte är helt uteslutet med ett nytt framtida samarbete, även om flera av respondenterna mer än gärna väntar på vad den egna utvärderingen av mandatperioden säger och vad kollegorna inom sina egna partier tänker om framtiden. Det verkar som om samarbetet har flyttat horisonten för politiken till nästa mandatperiod i viss mån, där båda partier verkar hoppas på att mandatfördelning skall bli mer gynnsam och på så sätt lösa politiken på sikt.

5.3.3 Relationen mellan politiker

Även om handlingsutrymmet har begränsats så är politik inte heller en skyttegravsstrid utan samarbete är en naturlig aspekt av det politiska livet. Något som antagligen har underlättat det politiska samarbetet framförallt mellan blocken är att staden har ett tre persons presidie i de större nämnderna, där representanter från både de rödgröna och från alliansen ingår. Denna organisering möjliggör att diskussioner förs mellan blocken redan på ett tidigt stadiet i de olika nämnderna. Samtidigt så spenderar politikerna i viss mån relativt stor tid med varandra över tid, och att många politiker har flera års vana att arbeta politiskt. Detta tillsammans med att både Socialdemokraterna och Moderaterna i viss mån får önska vart de vill sitta göra att engagerade politiker sitter i nämnder som berör dem, och att de över tid lär känna politikerna även på den ”motsatta sidan”. Så även om de har olika åsikter och att skiljelinjer finns så lär sig politikerna hur de bygger samarbete med varandra.

*Det är nog väldigt färgstarka individer i nämnden. Vilket förenklar, för man vet var någonstans det finns en konflikt yta. Och då har vi lärt oss att hantera de bitarna. Men vi har, det är en väldigt aktiv nämnd.
(ordförande facknämnd)*

I detta avseende syftas det på här att det verkar finnas en stor respekt mellan politikerna på båda sidorna av blocken. Och att mycket av samarbetet som sker kanske kan härledas till de personliga kontakterna och den respekt och förtroende som politikerna har för varandra.

På presidiet så sitter vi ju helt öppet och pratar och sedan tar han med det sig till sin grupp och så han vet ju redan från början vad det kommer bli av det här (andra vice ordförande facknämnd)

Så sammantaget blir detta att samarbetet sker relativt smidigt, även om det finns friktionsytor som främst baseras på ideologiska och ”områdes” skillnader. Där har de ideologiska skillnaderna kanske den tydligaste mediala uppmärksamheten och är även den aspekt som politikerna själva helst fokuserar på. Men när det gäller samarbetet så är det så länge som frågorna inte utgör någon politisk skiljelinje, så verkar det som om den politiska viljan och förtroendet för varandra gör att båda sidorna är villig till att kompromissa dels inom sina egna block, men även mellan blocken. Här är det dock svårt att bena ut vad som är vad när det gäller att se den informella maktstrukturen mellan de olika partierna på de olika grupperna i de olika nämnderna och mellan nämnderna. Men det som kan ses är att en del frågor blir nedröstade på grund av att hålla sams liksom att en del profileringsfrågor för de mindre partierna har kommit upp av samma anledning. Däremot är det i princip omöjligt att få någon klarhet i vilka frågor som ej kommit upp på grund av intern blockproblematik.

6 Diskussion och slutsatser

Utgångspunkten för diskussion och dess slutsatser kommer först att centreras kring det specifika syftet om att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter den politiska överenskommelsen har fått på den lokala politiken och de två största partiernas förmåga att bedriva relevanta politiska sakfrågor. Tillsammans med studiens tre frågeställningar, för att sedan knyta på dessa på det generella syftet om att studera vilka effekter krishanteringens har fått på det politiska handlingsutrymmet.

6.1 Relationen mellan olika nämnder

6.1.1 Ingången till överenskommelsen, stabilitet och konsensusorientering

Som framgår i resultatet så verkar själva ingången till att överenskommelse kommit stånd varit för att försöka en relativt stabil struktur för att styra Borås och att det största incitamentet till detta var Sverigedemokraternas intåg på den lokala politiska arenan, där det andra målet var att eliminera Sverigedemokraternas inflytande. Detta kan tolkas ur ett kapitalteoretisk perspektiv som att det finns en friktion mellan makrofältet och mesofältet, en friktion som består av att de olika fältet har olika kapitalmixar som symboliskt kapital. Där makrofältet i detta fall är partiernas konkurrens mellan varandra om att försöka attrahera väljare, medan mesofältet är det inompolitiska systemet. Hur partierna agerar inom det kommunala systemet. Inom makrofältet så verkar det i och med Sverigedemokraternas valframgångar skett en förändring av spelreglerna, där det innehållet i kapitalmixen och det kulturella kapitalet har förändrats genom att Sverigedemokraternas politik har blivit accepterad bland en större andel hos befolkningen. De har således gått från att vara ett marginaliserat parti, som inte fått sitt kulturella kapital erkänt av de andra aktörerna inom fältet, varken de andra politiska partierna eller av befolkningen till att få till stånd en förändring i fältet där deras kulturella kapital i allt större utsträckning har accepteras. Deras kulturella kapital har blivit ett adekvat symboliskt kapital. På mesonivån så har denna förändring av kapitalmixen inte skett, utan de andra partierna fortlever i sitt ortodoxa agerande i den mån att de inte accepterar detta nya kulturella kapitalets innebörd och det blir inom mesofältet ej adekvat som symboliskt kapital. De försöker således att marginalisera dessa nya aktörer inom fältet för att på så sätt upprätthålla mesofältet struktur och kapitalmix. Lösningen blev som redan behandlades i inledningen av

uppsatsen att ingå i en blocköverskridande överenskommelse som i sin tur kan tolkas som att de ortodoxa aktörerna dels genom sitt kulturella kapital, där deras politiska åsikter i står närmare varandra samt genom sitt sociala kapital kan få de olika politiska aktörerna att ingå i denna överenskommelse. Det kulturella kapitalet har antagligen inte enbart spelat roll som ett uttryck för de olika partiernas politik utan också som ett institutionaliserat kulturellt kapital. Detta kan vara det starkaste incitamentet till att överenskommelsen skedde. Med detta menas att vad som är gångbart inom fältet, hur politiker bör uppträda och tänka är väl styrt och accepterat av de aktörer som befinner sig i fältet. Detta kan ses utifrån Möller och hans diskussion kring vad som påverkar handlingsutrymmet. Att här spelar dels den politiska organisationen in, att de lokala politiska partierna har en skepsis till att samarbeta med det nya partiet, och att det således skulle bli enklare att ingå överenskommelsen. Detta går även i paritet med vad som Bäck skulle beskriva som ett paria-parti. Att just söka denna överenskommelse för att stärka de ”etablerade partiernas” makt och upprätthålla den struktur kan även den ses som en funktion av fältteorins ingång till att försöka upprätthålla etablerade kapitalets särställning. Vilket är det samma som Ekström von Essen visade på i sitt kapitel, där hon beskrivit Sverigedemokraternas intåg i de svenska kommunerna. Frågan är huruvida Sverigedemokraterna skall tolkas som en aktör som försöker klättra inom fältet genom att söka etablerade kapitalformer eller som en ”ny aktör” i som försöker omforma fältet genom att förändra spelreglerna för vad som blir bärande kapital. Det finns enligt mening skäl att göra båda dessa tolkningar. Att se dem som en aktör som försöker klättra genom det befintliga fältet genom att de ingår i det ordinarie politiska spelet. Att de försöker attrahera väljare och försöker tillskansa sig legitim politisk makt inom den politiska hierarkin och etablissemanget. Men det går även att tolka deras försök som att de försöker förändra spelreglerna i fältet genom att försöka lyfta upp en politisk dimension som tidigare inte varit bärande och där de särskiljer sig från de etablerade partierna och det är migrationsfrågan. Detta eftersom att de accepterar den demokratiska processens funktionalitet, att genom val få politiska mandat, men att de försöka förnya innehållet i vad som genererar legitimitet, gentemot väljarna medan att det får motsatt effekt gentemot de etablerade politiska partierna. Mattilla och Raunio beskriver även detta, att det tar lång tid för nya partier att komma till en styrande funktion inom svensk politik, vilket skall ses mot bakgrunden av att Socialdemokraterna har haft en särställning inom svensk partipolitik efter andra världskriget.

Att det skulle ske en blocköverskridande överenskommelse på grund av detta intåg finner Loxbo marginellt större sannolikhet för än för andra typer av premisser för. Sannolikheten däremot att det skall bildas ett minoritetsstyre ökar med 40% vid Sverigedemokraternas intåg. Detta medan Ekström von Essen menar på att blockdimensionen verkar suddas ut när Sverigedemokraterna kommer in på den politiska banan. Frågan är vart någonstans som Borås bäst bör placeras för att

förstå det inträffade. Det Loxbo syftade till i sitt fall var dock en större överbyggnad, en större styrande koalition än denna form av minoritetsstyre i kombination av överbyggande politisk överenskommelse som Borås har. Framförallt menar han på att anledningen till att detta endast ökar marginellt var att det fanns andra partier som kunde ta rollen som vågmästarparti. Mot den bakgrunden så kunde en rad partier intagit den rollen i Borås. Jag vet inte heller riktigt vart Gilljam & Karlsson hade placerat den rådande situationen, då den dels förvisso är blocköverskridande på ena sättet, samtidigt som det kan tolkas som ett minoritetsstyre i fullmäktige.

Ett scenario som kunde tänkas vara var att den tidigare styrande sexpartikoalitionen satt kvar. Detta verkar dock inte varit aktuellt på grund av att miljöpartiet bytte ut sin lokala ledning och att de nya representanterna hellre ville ingå i en koalition med socialdemokraterna och vänsterpartiet. Det ställningstagande medförde att framförallt folkpartiet och centern kunde fått vågmästarroller, men även kristdemokraterna och moderaterna. Det hade räckt med att ett av de borgerliga partierna ”gått över” för att en bredare koalition skulle kunna ha bildats. Anledningen till att detta inte skedde, har jag inget bra svar på, men en förklaring som kan tänkas finnas är Möllers tanke om den historiska arvet, att dessa partier på grund av att de tidigare satt i en styrande koalition mandatperioden innan kan ha bidragit till att de inte var lika villiga till att ingå i en ny koalition med den tidigare oppositionen. Vilket skulle kunna få stöd från Gilljam och Karlssons resultat där de vann att politiker upplevde som störst konflikt nivå när det just var en borgerlig-grön koalition. Mot den bakgrunden så finns det andra förklaringsmodeller som beskriver hur koalitioner kommer till stånd. Serritzlew, Skjæveland & Blom-Hansens tanke om vad som är lämpligt kommer här väl till pass för att förklara varför den tidigare sexpartikoalitionen inte fortsatte, utan varför varför Miljöpartiet valde att byta sida. Att de nya miljöpartisterna helt enkelt fann det rödgröna samarbetet mer lämpligt än att fortsätta styra med de borgerliga. Medan om vi tar Bäck med flera så kan den naturliga förklaringen till att det känns mer lämpligt att bilda en minoritet tillsammans med socialdemokraterna, vänsterpartiet och vägvalet på grund av den nationella scenen, där de andra fyra borgerliga bildat en koalitionsregering. Detta kan ses som att det kulturella kapitalet förändrades inom Miljöpartiet när de bytte personer i det, att deras inre struktur förändrades där de nya ledarna förändrade vad som skulle vara symboliskt kapital och att det genom detta fann det mer attraktivt att försöka samarbeta med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Vägvalet utifrån de hade ett kulturella kapital som i större grad överensstämmer med det habitus som miljöpartisterna besatt.

6.1.2 Sverigedemokraternas roll i uppgörelsen

I stycket ovan så har jag försökt att ge en förklaring till varför synen på Sverigedemokraterna har varit som den varit, medan jag här mer kommer att fokusera på vilka påverkans effekter de haft på samarbetet mellan nämnderna. Som framgår i resultatet så har deras direkta påverkan över tid försvagats på grund av ”inre angelägenheter” med avhopp och dylikt. Samt att överenskommelsen i sig har minskat deras inflytande drastiskt, till att endast gälla frågor i kommunfullmäktige som inte rör budgeten. Däremot som konstaterades i resultatet så lever strukturen kvar som skapats på grund av deras intåg. Detta har lett till att det har blivit ett minskat handlingsutrymme, för det första att tre frågor inte skulle röras men även att hälften av nämnderna och bolaget styr av en koalition med annan politisk agenda. Detta kan tolkas som vad jag anser som kan liknas vid ett nytt konstitutionellt ramverk, även om de de facto inte är det. Utifrån de aspekterna att de styr reglerna för ramen inom vilket partierna skall agera, däremot så fyller överenskommelsen i sig inte funktion som en genuin konstitution. Detta eftersom att de har behandlats som om att de gäller och att de således behandlas utifrån den aspekten. Detta kan förklaras med att utgången i makronivån, där de blivit accepterade, och som beskrevs ovan, skapade en friktion mellan makro och mesonivån, där de numera innehåller olika kulturella kapitalmixar som inte överensstämmer. Detta har medfört att de har marginaliserats inom mesostrukturen av de andra partierna, men att även detta har medfört att det har skett en annan kapitalmixförändring inom mesofältet som har legat som en strukturförändring både i mesofältet och inom mikrofälten under mandatperioden. De politiska partiernas sociala kapital har genomfört en förändring av det kulturella kapitalet som övriga politiska förtroendevalda accepterat.

På mikronivån (nämnderna i detta sammanhang), så har konsekvensen blivit att det fått en ökad heterogenitet när det gäller vilket kulturellt kapital som varit gångbart. Detta eftersom att nämnderna inte längre enbart har olika områden att behandlas som sätter agenda, utan att det är olika politiska ideologier som skall samverka med detta i skapandet av det rådande symboliska kapitalet.

6.1.3 Ny organisation och samarbetet mellan nämnderna

Den nya organisationen har också påverkat samverkans vägar, även här går det att tolka som att det har skapats en ny institutionell struktur för inom vilken politiken skall behandlas, detta verkar skapa en rad skillnader i vad Möller skulle kunna betrakta som de konstitutionella ramarna i den

bemärkelse att den ändrar förutsättningar för vilka vägar de politiska besluten kan tänkas ta, och vart den kommer att påverka. Vilket bör ses som att det mikrofältenas strukturella förutsättningar har förändrats på grund av fältens påverkan av varandra.

Sammanfattningsvis så har det tillkommit en rad påverkans effekter på de nyskapade fälten (nämnderna), eftersom de dels brutit upp de ortodoxa vägarna för samarbete eftersom att de inte längre är samma nämnder som existerar, men även att relationen mellan dem påverkas av att det ”normala” politiska läget skulle innebära att oppositionen var opposition i genom alla led, men att detta nu varierar. Vilket har ökat heterogeniteten mellan nämnderna och således även påverkat det organisatoriska handlingsutrymme i den aspekten att större hänsyn måste tas utifrån det rådande politiska kulturella kapitalets i respektive nämnd.

6.2 Vissa politiska sakfrågor

6.2.1 Vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna, valfrihetssystemet

Att sakfrågorna har haft effekt på att begränsa handlingsutrymmet stod klart redan vid ingången till studien, och de tre frågorna har en stor effekt på överenskommelsens och dess tillkomst. Men även om de inte behandlas under mandatperiod så har de ändå varit uppe på agendan. Detta eftersom det är de största skillnaderna mellan blocken som finns på det lokala planet. Detta kan tolkas utefter Bourdieus kapital, där de båda sidorna konkurrerar om att få ”sin lösning” eller ”syn på problemet” giltigt som det rådande kulturella kapitalet i fältet. Samtidigt så verkar bortplockandet av dessa frågor ha skapat en viss förskjutning av politiken till nästa mandatperiod, att nutiden blir satt lite på stiltje. Med dessa menas att det sociala kapitalet, de förtroendevalda, förändrat och accepterat hur det kulturella kapitalet skall se ut och behandlas inom fältet.

6.2.2 Sakfrågornas stabiliserande effekt.

Som framgår i resultatet så har sakfrågorna haft en ”stabiliserande effekt” på samarbetet, framförallt inom vissa nämnder, då de största stridsfrågorna just har varit dessa tre. Detta kan förklaras med att sakinnehållet i politiken har tillfället förlorat tre politiska dimensioner som annars hade varit en konfliktyta. Att de olika politiska partierna har haft olika kulturella kapital som förhärskande inom

sina respektive organisationer. Att dessa tre frågor försvunnet från bordet, är kanske den tydligaste förändringen inom den politiska ideologiska dimensionen i kommunen. Att för att förhindra Sverigedemokraterna från att ha ett inflytande på politiken så har dessa tre frågor försvunnit från agendan varit kostnaden. Det sociala kapitalet har således använts till att komma överens om att det är viktigare att marginalisera det Sverigedemokratiska kulturella kapitalet, än att försöka driva igenom det egna kulturella kapitalet i fältet. Att detta även efterlevs kan tyda dels på ett starkt delat institutionaliserat kulturellt kapital inom den ortodoxa politiska sfären, att dessa politiker har en rådande uppfattning om vilka idéer och förhållningssätt som ryms inom normen för fältet, samtidigt som det sociala kapitalet, enskilda politikernas färdigheter eller partiorganisationer att få de övriga att komma överens i denna fråga. Samtidigt så har den endast tappat denna på grund utav att överenskommelsen har upprätthålls, således har politikerna valt att skapa denna tillfälliga politiska struktur, som begränsat deras handlingsutrymme. Anledningen till att överenskommelsen har hållit kan ha flera förklaringar, en förklaring som jag vill föra fram är politikernas vilja till samförstånd för vad som de kanske anser är medborgarna bästa och en ödmjukhet inför väljarna, att låta dem vara domare i det kommande valet. Men även som jag skrev ovan, att motivationen till att hålla Sverigedemokraterna utanför kan tänkas vara ett motiv nog och där delar jag Ekström von Essens argumentation. Det hela verkar ha något av en cirkelförklaring över sig. Detta genom att ta bort de tre frågorna har skapat ett minskat handlingsutrymme som har ökat graden om homogenisering mellan blocken, då dessa kanske varit de största skillnaderna mellan dem inom kommunen, vilket har bidragit till att öka den politiska stabiliteten. Att i sökandet efter stabilitet så har stabilitet uppnåtts på grund av att det var det som efterfrågades. Vilket kan ses som att det har blivit en större samsyn mellan de olika politiska partierna inom fältet om vilket kulturellt kapital som är rådande inom fältet.

6.2.3 De viktigaste frågorna för Borås Stad

Att det viktigaste frågorna för politikerna i Borås dels är de klassiska; skola, omsorgen, och förskolan, arbete/sysselsättning samt lokala nämndfrågor. Att det föreligger på det viset är på intet sätt iögonfallande utan speglar för de politiska strömningarna i stort, vilket kan ses på statistiska valundersökningar där väljare fått tycka till om vilka frågor som de anser viktigast. Där dessa frågor har väldigt stort medialt utrymme och så vidare. Samtidigt så kan de övriga nämndorienterade frågorna vara en följd av att politikerna i alla fall inom de större partierna önskar vart de vill sitta och på så sätt kan det tänkas bidra till att skapa ett rum för fler engagerade politiker. Detta kan förklaras med att mycket av dessa frågor är förhärskande frågor genom alla led inom det politiska Sverige och att det på så sätt snarare är ett uttryck det den konkurrens om det kulturella kapitalet

som mycket att den politiska aktiviteten kretsar kring. Att det sedan även inkluderar att de olika intervjupersonerna även i viss mån lyfter fram nämndspecifika frågor som viktiga, kan förklaras utefter deras habitus. Att de som personer är intresserade utav den typen av frågor. Att båda partierna verkar ha en samsyn om detta bidrar också till att koncentrera konfliktytan mellan de två partierna. Agendan är satt över vilka frågor som är viktiga, det är snarare lösningen eller vad som bör ske inom området som ”striden” ligger i. Att de vill få sina respektive kulturella kapital erkända som symboliska kapital, men att de i många andra frågor delar åsikter kan förklaras med det institutionaliserade kulturella kapitalet, att inom de områden som de är överens så har denna form av lösning byggs upp över tid och att det ingår i fältets speciella form.

6.3 Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

6.3.1 Koalitionsbärande

Båda partierna uppvisade stor vilja och förståelse inför koalitionen innebörd och att det påverkar deras egen möjlighet att bedriva politik, samtidigt som att de belyser att de har ett väldigt gott samarbete med sina egna koalitionsmedlemmar kan eventuellt förklaras med den relativa ideologiska närheten som samarbetspartierna befinner sig i, att det finns en hög grad av homogenitet i det kulturella kapital som de olika koalitionskonstellationerna inbördes besitter, liksom att just respondenterna har varit från de två största partierna och de särklass största inom sina respektive koalitioner kan kanske bidra till att effekten kanske inte blir så stor när det gäller vad partierna inte kan påverka. Detta kan tolkas som att de uppvisar en stor vilja till att vårda det sociala kapitalet, de andra partierna, så att dessa röstar och håller ihop i det löpande politiska arbetet, men att de samtidigt upplever att deras egen tillgång till socialt kapital i och med att de är de två största partierna.

6.3.2 Begränsat handlingsutrymme

Det begränsade handlingsutrymmet verkar komma från alla håll, dels från att de kommit överens om att inte behandla tre centrala frågor, för båda sidor . Dels att de måste försöka hålla ihop sina respektive koalitioner. Även om vi skall tolka Gilljam och Karlsson rätt, så är dessa två de mer stabila koalitioner inom svensk politik. Samtidigt som de skall försöka hålla ihop sina koalitioner

så betyder också nämnduppdelningen att de heller inte kanske vill kritisera andra nämnder i den utsträckningen som de egentligen hade velat. Detta eftersom nämnden i denna fråga skulle kunna vara av samma färg. Detta skulle kunna tolkas som om att handlingsutrymmet begränsas utifrån vad som dels skulle kunna betraktas dels som det konstitutionella ramverket i kombination med den egna partiorganisationen. Detta skulle kunna förklaras med att det sociala kapitalet påverkar de olika partiernas förmåga att välja vilken form av det kulturella kapitalet, politisk åsikt, som kommer fram, eftersom det gäller att få behålla hela det sociala kapitalet för att koalitionen skall fortgå. En annan aspekt som begränsar handlingsutrymmet för de politiska partierna är nämnduppdelningen. Där vid "normala fall" så skulle ett och samma parti inneha en oppositionsroll genom hela den politiska strukturen. Men eftersom det i detta läget är vad som bäst kan beskrivas som politisk konkurrens mellan nämnderna eftersom de styrs av olika koalitioner så kan det tänkas att områdesspecifik kritik kanske dämpas alternativt förstärks beroende på om det är sina politiska fränder i nämnden som skall utsättas för kritiken eller ej. Således kan det tänkas att det sociala kapitalet även har en påverkansfaktor mellan nämnderna.

6.3.3 Relationen mellan politiker

Ur en kapitalteoretisk utgångspunkt som berör de relationella aspekterna politiker emellan framförallt två aspekter, dels det kulturella kapitalet, men även det sociala kapitalet. Det kulturella kapitalet utifrån det att politikerna i Borås möts väldigt ofta, relativt sett, och att de har möjlighet att skapa band till varandra. Vad som beskrivs som institutionaliserat kulturellt kapitalet. Det kan således finnas en möjlig socialisationseffekt att tala om. Att politikerna delar den mänskliga vardagen. Genom detta möte så kan det skapas plats för utveckling av det sociala kapitalet, att politiker från olika partier lär sig vem som går att diskutera vilka frågor med och vem som lämpar sig för att samarbeta med. Men även det kulturella kapitalet då de utifrån sina mötet lär sig vilka kulturellt kapital som är gällande inom det rådande fältet. Detta är vad Bourdieu skulle kalla att upprätthålla det fältets ortodoxa struktur, genom att erkänna det kulturella kapital som finns men även att försöka vårda det sociala kapital som står på spel. I detta perspektiv så kan det sociala kapitalet stå för de övriga politikerna i kommunen. Och en anledning som att alla partier, och i synnerhet moderaterna och socialdemokraterna verkar vilja vårda dessa relationer kan vara det stundande valet, att tanken hela tiden varit att vinna nästa val. Och på så sätt så har det varit två saker som kan tänkas vara mer motiverande än andra. Den första kan vara att hålla ihop överenskommelsen, så att partierna utifrån medborgarnas framstår som trygga och pålitliga val, dels utifrån den politiska konkurrensen i fältet, att verka för att framstå som en attraktiv samarbetspartner. Samtidigt så kanske framförallt toppolitikerna här i staden har ett väldigt stort

ansvar för att hålla ihop det hela.

Slutligen så skulle jag vilja diskutera de största bristerna i resultatet och det är huruvida politiken i sig blir "lidande" av överenskommelse. I ett fall står det helt klart att handlingsutrymmet har påverkats negativt och det är utifrån de tre sakfrågorna som jag behandlat vid flera tillfällen. De frågor jag tänker på här är av sådan typ som läggs på is, liknande de tre andra frågor, men som inte heller belysts av politikerna.

6.4 Kommunens krishantering

Utifrån det som diskuterats så kan vi framförallt se att krishanteringens påverkans effekter varit att de "gamla" politiska partierna varit benägna att delvis lägga gammal blockpolitik åtsidan för att i samsyn förhindra det nya partiet att få en aktiv vågmästarroll i kommunen. Det nya förhållandets påverkan på den politiska stabiliteten har medfört att de två sidorna genomfört en pacifiering av de största skiljelinjerna och således skapat en "temporär" ny politisk struktur rent innehållsmässigt i den lokala politiken. I alla fall rent beslutsmässigt eftersom de fortfarande diskuteras, vilket snarare skall ses utifrån aspekten om att de kommer ett nytt val. Valresultatet ökade således handlingsutrymmet för politikerna genom att föra fram och leda dem in i en "okonventionell" lösning som därefter minskade det partipolitiska handlingsutrymmet. Det som på sikt kan diskuteras hur länge de olika partierna inom överenskommelsen klarar av att hantera detta politiska läget, eftersom det vid ingången kanske bäst just skall ses i termer av en krisöverenskommelsen, så borde "krisretoriken" någon gång klinga ut och partierna får välja mellan om detta skall vara det rådande fältets kapitalmix eller om någon kommer vilja att förändra det.

6.5 Slutsatser

Vilka slutsatser kan tänkas dra efter denna genomgång och diskussion. **Det generella syftet:** är att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter krishantering har fått på det politiska handlingsutrymmet. **Specifikt Syfte:** att utifrån kapitalteoretiska aspekter studera vilka effekter den politiska överenskommelsen har fått på den lokala politiken och de två största partiernas förmåga att bedriva relevanta politiska sakfrågor. Där den övergripande frågeställningen var: vilka effekter har den blocköverskridande överenskommelsen fått med avseende på:

1. Relationen mellan olika nämnder

2. Vissa politiska sakfrågor

3. Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

1. När det gäller relationen mellan nämnderna så verkar nämnduppdelningen i någon mån bidragit till att suddat ut gränserna för det politiska ansvaret, visst nämndernas uppdrag står på klart och tydlig om vad de skall göra och så vidare. Men det verkar kunna finnas en risk för att frågorna verkar kunna tappa lite av sitt holistiska perspektiv i staden. Speciellt i frågor som delar de rödgröna och de borgerliga förutsatt att frågorna hör hemma i en alliansstyrd nämnd. Men framförallt att det finns en risk att medborgarna kanske inte vet vem som är ansvarig för politiken som drivs i staden. Samt att det kan bidra till att det kan tänkas vara svårare att kritisera nämnder, nämnderna i mellan, eftersom det råder en politisk konkurrens även mellan nämnderna.

En effekt är att samarbetet mellan nämnderna fått en ny dimension. Det går inte längre enbart att se till vad som är bäst för nämnden, utan denna fråga har även fått en blockpolitisk innebörd, där det kan tänkas vara svårare att kritisera nämnder där sina koalitionsfränder är i majoritet

2. När det gäller de politiska sakfrågorna så har bortplockandet av dem från agendan inneburit att det skapats en viss stabilitet eftersom de bidragit till att upprätthålla ett politisk status quo, vilket medfört att de politiska skiljelinjerna inom vissa områden blivit mindre, då det var dessa tre frågor som var de stora vattendelarna. Här finns det en tydlig effekt om att innehållet i det kulturella kapitalet inom den politiska sfären har förändrats på grund av överenskommelsen.

3. Slutligen så när det gäller situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor så har den relationella aspekten mellan politiker kanske bidragit till att samarbetet och sammanhållningen ändå hållit. Att politikernas relativt täta kontakter med varandra, i detta fall utanför det egna partiet kan bidra till att frågor som behövs lösas har blivit lösta på grund av den vad som kan beskrivas som ett interkollegialt förtroende. Som kan förklaras genom att de i hög grad dels besitter ett institutionaliserat kulturellt kapital, genom att många har varit politiker under en längre tid, samt att de i viss mån godtagit det nya kulturella kapitalinnehållet i politiken, genom partiernas egna sociala kapital.

Att överenskommelse kanske har bidragit till att moderaterna och socialdemokraterna kanske är mer måna om att upprätthålla ett gott samarbete med de övriga partierna, kanske först och främst inom sin koalition, men kanske även över koalitionsgränserna för att vara attraktiva samarbetspartner

efter valet 2014. Dock så kanske det är synd att säga att överenskommelse i sig har skapat en sådan bild, utan den politiska historien i Borås kanske snarare bidragit med det, med tanke på tidigare koalitioner i staden, utan att den nuvarande överenskommelsen kanske endast bidrar med att stärka denna syn på koalitionsbaserat samarbete. Detta även om, som Ekström von Essen belyser om att Sverigedemokraterna intåg medfört att blockdimension i viss mån suddas ut.

Att båda bortplockandet av sakfrågorna liksom det koalitions gynnande tankesättet kan ha medfört att det finns en risk för en vänta och se beteende, där de ”svårare” frågorna i staden har fått vänta till kommande mandatperiod.

Slutligen så när det gäller det att besvara det övergripande syftet så har ”krisincitamentet” medfört en förskjutning i det politiska handlingsutrymmet, genom att det att det hela kom till stånd. Glappet mellan makro och mesofältet verkar ha medfört att handlingsutrymmet för politikerna ökat i den mån att de varit beredda att se bortom vissa av inbördes politiska skillnaderna för att marginalisera det nya idéströmningarna som beträtt fältet. Således så står det relativt klart, enligt mig, att förändringen som skett i och med valet och det kulturella innehållet som medborgarna efterfrågat, medfört att krissituationen kom tillstånd ökat det inom politiska handlingsutrymmet i den mån att det öppnat dörrar för en styrelseform, som annars antagligen inte kommit till stånd. Men även att de båda blocken kommit överens om att tillfälligt stryka ett streck över de tydligaste politiska skiljelinjerna som det kommunala fältet har att erbjuda.

Referenser

Alvesson, Mats & Sköldböck Kaj. (2008) *Tolkning och reflektion*. Studentlitteratur Lund.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1966) *Kunskaps sociologi*. Wahlström & Widstrand Stockholm

Blom, Agneta P. (1994). *Kommunalt chefskap – en studie om ansvar, ledarskap och demokrati* Dialogo Lund

Boin, Arjen; Hart, Paul 't; Stern, Eric & Sundelius, Bengt (2005) *The Politics of Management -Public leadership under Pressure*. Cambridge University Press: Cambridge, Storbritannien.

Borås Stad (2010) *Uppgörelse mellan blocken ger Borås rödgrönt styre* hämtat 2013-10-10
<http://www.boras.se/startsidanslankar/aktuellt/aktuellt/nyheter/nyheterborasstad/uppgorelsemellanblockengerborasrodgrontstyre.5.e16926112bcd91ede68000275.html>

Borås Stad. (2011). *Mandatfördelning*. Hämtad 2013-10-09.
<http://www.boras.se/forvaltningar/kommunledningskansliet/kommunledningskansliet/politikerochpolitiskabeslut/mandatfordelning.4.7243a9a4125d5ad4db1800023222.html>

Borås Stad (2013) *Centrala förvaltningar*. hämtad 2013-10-03
<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/kommunensorganisation/kommunensorganisation/centralaforvaltningar.4.7243a9a4125d5ad4db1800026206.html>

Borås Stad (2013) *Kommunens organisation*. hämtad 2013-10-03
<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/kommunensorganisation/kommunensorganisation.4.7243a9a4125d5ad4db1800026169.html>

Borås Stad (2013). *Kommunfullmäktige*. Hämtad 2013-10-05.
<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikerochpolitiskabeslut/kommunfullmaktige.4.7243a9a4125d5ad4db1800023267.html>

Borås Stad (2013). *Kommunfullmäktiges sammanträden*. Hämtad 2013-10-07
<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikerochpolitiskabeslut/kommunfullmaktige/kommunfullmaktigeshandlingar.4.7243a9a4125d5ad4db1800011143.html>

Borås Stad (2013). *Kommunstyrelsen*. Hämtad 2013-10-05
<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikerochpolitiskabeslut/kommunstyrelsen/kommunstyrelsen.4.7243a9a4125d5ad4db1800024089.html>

Borås Stad (2013). *Stadsdelsnämnden Norr Sammanträdesprotokoll 2013-06-13*. Hämtad: 2013-11-15
<http://www.boras.se/download/18.54c7d4f413f895a48278000102/SAMMANTR%C3%84DESPROTOKOLL+20130613.pdf>

Borås Tidning. (2012). Bara en kvar på SD:s lista, *Borås Tidning*. Hämtad 2013-10-10
[http://www.bt.se/nyheter/boras/bara-en-kvar-pa-sds-lista\(3520578\).gm](http://www.bt.se/nyheter/boras/bara-en-kvar-pa-sds-lista(3520578).gm)

Bourdieu, Pierre, (1997), *Kultur och kritik*. Diadalos Göteborg

Bourdieu, Pierre. (1986) The forms of capital. In J. Richardson (Ed.) Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education (New York, Greenwood), 241-258. Hämtad: 2013-10-01 <http://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/fr/bourdieu-forms-capital.htm>

Bäck, Hanna; Debus, Marc; Müller, Jochen & Bäck, Henry (2013) Regional Government Formation in Varying Multilevel Contexts: A Comparison of Eight European Countries. *Regional Studies*, 47:3, 368-387.

Bäck, Hanna & Dumont, Patrick (2007) Combining large-n and smalln strategies: The way forward in coalition research, *West European Politics*, 30:3, 467-501,

Bäck, Henry. (2000). *Kommunalpolitiker i den stora nyordningens tid*. Liber Ekonomi Malmö

Carlson, Anette; Nyborg, Ingegerd & Svenkvist, Urban. (2013) Besparing med ideologiska förtecken, *Borås Tidning 2013-10-11* Hämtad: 2013-12-05 [http://www.bt.se/debatt/besparing-med-ideologiska-fortecken\(3976844\).gm](http://www.bt.se/debatt/besparing-med-ideologiska-fortecken(3976844).gm)

DiMaggio, Paul J. & Powell, Walter W (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, Vol 49, Issue 2 147-160

Ekström Von Essen, Ulla (2012). Ett dubbelt dilemma, i red Björkman, Jenny & Fjaestad, Björn. *Tungan på vågen -vågmästare och balanspartier*. s 17-40. Makadam förlag Stockholm

Eriksson-Zetterquist, Ulla. (2009). *Institutionell teori*. Liber Stockholm

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik & Wängnerud; Lena (2007) *Metodpraktikan*. Nordstedts Juridik Stockholm

Gilljan, Mikael & Karlsson, David (2012). Tungan på vågen-partier i Sveriges kommuner, i red Björkman, Jenny & Fjaestad, Björn. *Tungan på vågen -vågmästare och balanspartier*. s 107-136 Makadam förlag Stockholm

Hurwitz, Leon. (1973) Contemporary Approaches to Political Stability. *Comparative Politics* 5, 449-465

Jullander, Erik, (2013, 9 oktober). Ida Legnemark: "Jag skulle föredra att vi hade en mer fristående roll", *Borås Tidning* hämtad 2013-10-10 [http://www.bt.se/nyheter/boras/ida-legnemark-\(3972773\).gm](http://www.bt.se/nyheter/boras/ida-legnemark-(3972773).gm)

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur Lund

Lokalkanalen Borås (2010), *SAMVERKAN MELLAN RÖDGRÖNA OCH ALLIANSEN I BORÅS* [videofil] hämtat från: <http://www.youtube.com/watch?v=1MHL9e26AjM> 2013-10-10

Loxbo, Karl (2008) Sverigedemokraterna i Fullmäktige – Påverkas och politik i kommunerna? *Kommunal ekonomi och politik*. Vol 12, nr 4 7-32

Mattila, Mikko & Raunio, Tapio (2002) Government Formation in the Nordic Countries: The Electoral Connection. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 25 No. 3, 259-280

Montin, Stig. (2007). *Moderna kommuner*. Liber Malmö.

Möller, Tommy. (2009). *Politiskt Ledarskap*. Liber Malmö

Norell, P O. (1989). *De kommunala administratörerna – en studie av politiska aktörer och byråkratiproblematik* Studentlitteratur Lund

Parviainen, Hannele (2013) Ny handlingsplan för grundskolan, *Borås Tidning* (2013-06-03). Hämtad 2013-12-05 [http://www.bt.se/nyheter/boras/ny-handlingsplan-for-grundskolan\(3801348\).gm](http://www.bt.se/nyheter/boras/ny-handlingsplan-for-grundskolan(3801348).gm)

Serritzlew, Søren, Skjæveland, Asbjørn & Blom-Hansen, Jens (2008) Explaining Oversized Coalitions: Empirical Evidence from Local Governments, *The Journal of Legislative Studies*, 14:4, 421-450

Svensson, Palle (1986) Stability, Crisis and Breakdown: Some Notes on the Concept of Crisis in Political Analysis, *Scandinavian Political Studies*, Vol. 9 - No. 2,

Vägvalet (2013-04-20), i wikipedia, hämtad 2013-10-10 <http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4gvalet>

Vägvalet (2013). *Om oss*. Hämtad 2013-10-10 <http://www.vagvaletboras.se/index.php/om-oss>

Protokoll Från Borås Stad.

Kommunfullmäktiges protokoll under 2009 hämtade: 2013-10-07

<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc hpolitiskabeslut/kommunfullmaktige/kommunfullmaktigeshandlingar.4.7243a9a4125d5ad4db1800011143.html>

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-01-22*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-02-19*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-03-19*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-04-16*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-05-14*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-06-11*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-08-20*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-09-17*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-10-15*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-11-25*

Borås Stad (2009) *kommunfullmäktiges protokoll 2009-12-17*

Kommunfullmäktiges protokoll under 2012 hämtade: 2013-10-07

<http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc hpolitiskabeslut/kommunfullmaktige/kommunfullmaktigeshandlingar.4.7243a9a4125d5ad4db1800011143.html>

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-01-26*

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-02-23*

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-03-15*

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-04-12*

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-05-10*

Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-06-20*
Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-08-16*
Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-09-20*
Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-10-18*
Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-11-21-2012-11-22*
Borås Stad (2012) *kommunfullmäktiges protokoll 2012-12-20*

Kommunstyrelsens protokoll under 2009 hämtad: 2013-10-07

[http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc
hpolitiskabeslut/kommunstyrelsen/kommunstyrelsen/protokoll.4.82f0a312665003f0d800027355.htm
l](http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc
hpolitiskabeslut/kommunstyrelsen/kommunstyrelsen/protokoll.4.82f0a312665003f0d800027355.htm
l)

Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-01-12*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-01-26*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-02-16*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-03-02*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-03-16*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-03-30*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-04-14*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-05-11*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-05-25*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-06-15*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-08-17*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-08-31*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-09-14*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-10-05*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-10-21*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-11-16*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-11-30*
Borås Stad (2009) *kommunstyrelsens protokoll 2009-12-14*

Kommunstyrelsens protokoll under 2012 hämtad: 2013-10-07

[http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc
hpolitiskabeslut/kommunstyrelsen/kommunstyrelsen/protokoll.4.82f0a312665003f0d800027355.htm
l](http://www.boras.se/forvaltningar/stadskansliet/stadskansliet/politikerochpolitiskabeslut/politikeroc
hpolitiskabeslut/kommunstyrelsen/kommunstyrelsen/protokoll.4.82f0a312665003f0d800027355.htm
l)

Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-01-09*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-01-23*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-02-06*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-02-27*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-03-12*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-03-26*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-04-10*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-04-23*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-05-07*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-05-21*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-06-04*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-06-18*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-08-20*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-09-03*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-09-17*
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll 2012-10-09-2012-10-10*

Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll* 2012-10-24
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll* 2012-11-05
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll* 2012-11-19
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll* 2012-12-03
Borås Stad (2012) *kommunstyrelsens protokoll* 2012-12-17

Stadsdelsnämnden Norrs protokoll under 2012. hämtat: 2013-10-07

<http://www.boras.se/forvaltningar/stadsdelnorr/stadsdelsforvaltningennorr/stadsdelsnamdennorr/protokoll.4.46672496138d5310e5f80008960.html>

Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-02-02
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-03-01
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-03-29
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-05-03
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-05-24
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-08-23
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-09-27
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-11-01
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Norr protokoll* 2012-12-17

Stadsdelsnämnden Västers protokoll under 2012. hämtat: 2013-10-07

<http://www.boras.se/forvaltningar/stadsdelvaster/stadsdelsforvaltningenvaster/stadsdelsnamnden/protokollfran20122013.4.33319df2134652f290a80002870.html>

Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-02-07
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-03-05
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-04-02
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-05-02
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-05-28
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-06-25
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-08-23
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-09-24
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-11-05
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Väster protokoll* 2012-12-17

Stadsdelsnämnden Östers protokoll under 2012. hämtat: 2013-10-07

<http://www.boras.se/forvaltningar/stadsdeloster/stadsdelsforvaltningenoster/stadsdelsnamnden/protokollaldre2012.4.7ddc63f213dd203cec580005531.html>

Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-02-02
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-02-22
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-04-17
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-05-23
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-06-14
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-08-23
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-09-27
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-11-01
Borås Stad (2012) *Stadsdelsnämnden Öster protokoll* 2012-12-17

Bilaga 1 Intervjuguide

Syfte: att studera hur de etablerade partierna har organiserat den lokala politiken för att inte vågmästarpartiet ska få orimligt stort inflytande utifrån deras faktiska andel av väljarkåren.

Övergripande frågeställning: vilka effekter har den blocköverskridande överenskommelsen fått med avseende på:

1. Relationen mellan olika nämnder (samarbete, konflikt, konsensus)
2. Vissa politiska sakfrågor (vårdnadsbidraget, ersättningsreglerna, valfrihetssystemet)
3. Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

Temat Intervjufrågor

Bakgrund.

Hur länge har du innehaft detta uppdrag?

Tidigare uppdrag

Hur länge har du arbetat politiskt?

Huvudsaklig sysselsättning?

Vad fick dig att börja med politik

Relationen mellan olika nämnder (samarbete, konflikt, konsensus)

Hur upplever du att det politiska arbetet har gått efter överenskommelsen?

Hur upplever du att arbetet mellan din nämnd och de övriga nämnderna gått?

Arbetet mellan din nämnd och Kommunstyrelsen?

Hur upplever du samarbetet med de övriga styrande partierna i nämnden?

Hur upplever du arbetet med de oppositionen i din nämnd gått?

Vilka erfarenheter har du från Kommunstyrelseuppbyggnaden, där alliansen bytte en ordinarie plats mot en ersättningsplats

Vilka erfarenheter har du från Nämnduppdelningen, där några nämnder har ett rödgrönt styra och andra har alliansstyra?

Vissa politiska sakfrågor

Vilka frågor upplever du vara de viktigaste för Borås idag?

Vilka frågor upplever du vara de viktigaste för din Nämnd idag?

Vilka frågor upplever du vara de viktigaste för ditt parti, i ett Borås perspektiv.

Har detta förändrats sedan förra valet? Om ja på vilket sätt

Tre frågor beslutades det om att inte ta upp under mandatperioden i och med överenskommelsen.

Berätta om din syn på överenskommelsen tre frågor?

Vårdnadsbidraget

Ersättningsreglerna

Valfrihetssystemet

Vilken betydelse har dessa tre frågor haft för överenskommelsen tillkomst?

Har överenskommelsen påverkat möjligheten att behandla andra frågor än de tre tidigare nämnda?

(Vårdnadsbidraget Ersättningsreglerna Valfrihetssystemet)

Upplever du att det har blivit svårare att ta upp vissa typer av frågor?

Vilka effekter har överenskommelsen haft på vilka politiska sakfrågor som fått betydelse?

Situationen inom de två största partierna (M och SAP) med avseende på möjligheten för de att kunna driva angelägna politiska frågor

Hur upplever du att den rådande situationen påverkat er möjlighet som parti att bedriva er politik?

Upplever du att det interna partiarbetet förändrats i och med överenskommelsen? Om ja på vilket sätt?

Upplever du att det betydelsen av det interna partiarbetet har påverkats? Om ja på vilket sätt?

Vilka effekter har överenskommelsen haft på ett samarbete med de övriga partierna inom koalitionen/blocket?

Vilka effekter har överenskommelsen haft på ett samarbete med de övriga partierna inom oppositionen?

Vilka effekter har sverigedemokraterna haft på detta samarbetet med de andra partierna?

Framtiden

Hur ser du på den politiska framtiden i Borås Stad?

Om det blir ett likartat scenario, kan ett likartat upplägg bli aktuellt även i nästa mandatperiod?

Om ja varför, om nej varför inte?

Vilka frågor tror du kommer bli viktiga valfrågor i Borås?

Vilka frågor vill du driva?

Vilka frågor vill ni driva?